

DAGVAARDING

Heden, de _____ tweeduizend vijftientig,

op verzoek van:

de **STICHTING GREENPEACE COUNCIL**, gevestigd te (1058 GV) Amsterdam aan het Surinameplein 118, die in deze zaak woonplaats kiest op het kantooradres van mr. E.W. Jurjens, werkzaam te Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers aan de Linnaeusstraat 2-A te Amsterdam (1092 CK), die in deze zaak tot advocaat wordt gesteld,

heb ik:

1. de vennootschap naar vreemd recht **Energy Transfer LP**, gevestigd in de staat Delaware en kantoorhoudende aan 8111 Westchester Drive, Dallas, Texas 75225 UNITED STATES OF AMERICA; voor het doel van betekening woonplaats kiezend bij haar "Registered Agent" **Corporation Service Company**, gevestigd aan 251 Little Falls Drive, Wilmington, Delaware 19808, Verenigde Staten;

mitsdien mijn exploot doende aan het parket van de ambtenaar van het Openbaar Ministerie van de rechtbank Amsterdam en twee afschriften dezes alsmede van vertaling hiervan in de Engelse taal latende aan:

aldaar werkzaam;

wordende afschrift dezes tevens per Fedex aan gerekwireerde toegezonden;

alsook per e-mail aan de e-mail adressen Media@energytransfer.com en InvestorRelations@energytransfer.com;

verzocht wordt het exploot te betekenen overeenkomstig de artikelen 3 t/m 6 van het verdrag van Gerechtelijke en Buitengerechtelijke Stukken in Burgerlijke- en Handelszaken van 15 november 1965, door eenvoudige afgifte of, zo dit niet mogelijk is, door betekening en

kennisgeving met inachtneming van de vormen, in de wetgeving van de Verenigde Staten van Amerika (Delaware) voorgeschreven voor de betekening en kennisgeving van stukken, in beide gevallen onder afgifte van een bewijs van ontvangst;

2. de vennootschap naar vreemd recht **Energy Transfer Operating, L.P.**, gevestigd in de staat Delaware van de Verenigde Staten en kantoorhoudende aan de 8111 Westchester Drive, Suite 600, Dallas, Texas 75225, Verenigde Staten, voor het doel van betekening woonplaats kiezend bij haar "Registered Agent" **Corporation Service Company**, gevestigd aan 251 Little Falls Drive, Wilmington, Delaware 19808, Verenigde Staten;

mitsdien mijn exploot doende aan het parket van de ambtenaar van het Openbaar Ministerie van de rechtbank Amsterdam en twee afschriften dezès alsmede van vertaling hiervan in de Engelse taal latende aan:

aldaar werkzaam;

wordende afschrift dezès tevens per Fedex aan gerekwireerde toegezonden;

alsook per e-mail aan de e-mail adressen Media@energytransfer.com en InvestorRelations@energytransfer.com;

verzocht wordt het exploot te betekenen overeenkomstig de artikelen 3 t/m 6 van het verdrag van Gerechtelijke en Buitengerechtelijke Stukken in Burgerlijke- en Handelszaken van 15 november 1965, door eenvoudige afgifte of, zo dit niet mogelijk is, door betekening en kennisgeving met inachtneming van de vormen, in de wetgeving van de Verenigde Staten van Amerika (Delaware) voorgeschreven voor de betekening en kennisgeving van stukken, in beide gevallen onder afgifte van een bewijs van ontvangst;

3. de vennootschap naar vreemd recht **Dakota Access LLC**, gevestigd in de staat Delaware van de Verenigde Staten en kantoorhoudende aan de 1300 Main Street Houston, Texas 77002-6803, Verenigde Staten, voor het doel van betekening woonplaats kiezend bij haar "Registered Agent" **Corporation Service Company**, gevestigd aan 251 Little Falls Drive, Wilmington, Delaware 19808, Verenigde Staten;

mitsdien mijn exploot doende aan het parket van de ambtenaar van het Openbaar Ministerie van de rechtbank Amsterdam en twee afschriften dezes alsmede van vertaling hiervan in de Engelse taal latende aan:

aldaar werkzaam;

wordende afschrift dezes tevens per Fedex aan gerekwireerde toegezonden;

alsook per e-mail aan de e-mail adressen Media@energytransfer.com, InvestorRelations@energytransfer.com en [REDACTED]

verzocht wordt het exploot te betekenen overeenkomstig de artikelen 3 t/m 6 van het verdrag van Gerechtelijke en Buitengerechtelijke Stukken in Burgerlijke- en Handelszaken van 15 november 1965, door eenvoudige afgifte of, zo dit niet mogelijk is, door betekening en kennisgeving met inachtneming van de vormen, in de wetgeving van de Verenigde Staten van Amerika (Delaware) voorgeschreven voor de betekening en kennisgeving van stukken, in beide gevallen onder afgifte van een bewijs van ontvangst;

gedagvaard om op **woensdag 2 juli 2025 om 10.00 uur**, niet in persoon maar vertegenwoordigd door een advocaat te verschijnen, op de zitting van de Rechtbank Amsterdam, aan de Parnassusweg 280 te (1076 AV) Amsterdam, Nederland;

MET AANZEGGING DAT:

- a. indien een gedaagde verzuimt advocaat te stellen of het hierna te noemen griffierecht niet tijdig betaalt, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen die gedaagde zal verlenen en de hierna omschreven vordering zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;
- b. indien ten minste één van de gedaagden in het geding verschijnt en het griffierecht tijdig heeft voldaan, tussen alle partijen één vonnis zal worden gewezen, dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd;

- c. bij verschijning in het geding van ieder van de gedaagden een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;
- d. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website: www.kbvg.nl/griffierechtentabel
- e. van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:

1e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel

2e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

- f. van gedaagden die bij dezelfde advocaat verschijnen en gelijklopende conclusies nemen of gelijklopend verweer voeren, op basis van artikel 15 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken slechts eenmaal een gezamenlijk griffierecht wordt geheven;
- g. de eisende partij en gedaagden op basis van artikel 21 Rv verplicht zijn om de feiten die van belang zijn voor de beslissing van de rechter volledig en naar waarheid aan te voeren;
- h. de rechter op basis van artikel 149 Rv de gestelde feiten of rechten die door een partij zijn gesteld en door de wederpartij(en) niet of niet voldoende zijn betwist, als vaststaand moet beschouwen, behoudens de bevoegdheid van de rechter om bewijs te verlangen, zo vaak aanvaarding van de stellingen zou leiden tot een rechtsgevolg dat niet ter vrije bepaling van partijen staat;

teneinde op voormelde zitting te horen eisen en concluderen conform het navolgende:

INHOUDSOPGAVE DAGVAARDING

- 1. Inleiding**
 - 1.1 Eiseres
 - 1.2 Gedaagden
- 2. Feiten: achtergrond**
 - 2.1 De controverse rondom de Dakota Access Pipeline (DAPL)
- 3. Feiten: Rol GPI en rechtszaken Energy Transfer tegen GPI**
 - 3.1 Ondertekening open brief BankTrack door GPI en rol Greenpeace, Inc.
 - 3.2 De Federale Rechtszaak: 2017-2019
 - 3.3 De Staatsrechtszaak: 2019-heden
 - 3.4 Uitingen Energy Transfer over GPI en de Rechtszaken
 - 3.5 Procesverloop
- 4. Juridisch kader**
 - 4.1 Grondrechtelijke normen
 - 4.2 Internationale 'soft law' rechtsbronnen
 - 4.3 Anti-SLAPP Richtlijn en Aanbeveling Comité van Ministers
- 5. Bevoegdheid en toepasselijk recht**
 - 5.1 Toetsingskader bevoegdheid
 - 5.2 Toepassing toetsingskader op onderhavige casus
 - 5.3 Toepasselijk recht
- 6. Onrechtmatig handelen en misbruik van recht Energy Transfer**
- 7. Schade GPI**
- 8. Toelichting op de vorderingen**
- 9. Bekende verweren van Energy Transfer**
- 10. Bewijsaanbod**
- 11. Eis**

1 INLEIDING

1. In november 2016 ondertekent de Stichting Greenpeace Council (ook wel Greenpeace International, hierna: "**GPI**") samen met meer dan 500 andere organisaties een open brief van de gerenommeerde Nederlandse NGO BankTrack. De brief roept financiers van een uiterst controversiële oliepijpleiding die in North Dakota (Verenigde Staten) op dat moment in aanbouw is op hun financiële steun aan dit project te pauzeren totdat de ernstige zorgen van de Standing Rock Sioux-stam over het project naar volle tevredenheid zijn geadresseerd.
2. Het steunen van deze oproep is een legitieme en volstrekt gebruikelijke daad van publieke participatie, in het kader van een debat van publiek belang. Het staat iedereen vrij om over dit onderwerp een mening te hebben en deze publiekelijk te uiten. Dat is de kern van een gezond en pluriform publiek debat, wat een essentiële pijler is voor een goed functionerende en vrije democratische samenleving.
3. Het mede ondertekenen van de open brief van BankTrack is het enige bewijs op basis waarvan gedaagden (samen: "**Energy Transfer**") GPI tot tweemaal toe voor de Amerikaanse

rechter gesleept hebben.¹ Deze achtereenvolgende, extreem kostbare procedures slepen inmiddels al meer dan zeven jaar voort. Gedaagden eisen betaling van ten minste 300 miljoen dollar aan schadevergoeding. Daar komen nog juridische kosten bij, die naar verwachting ook tientallen miljoenen dollars zullen belopen.

4. Voor mensen die onbekend zijn met deze zaken klinkt dit wellicht als de samenvatting van een slechte en veel te dramatische Netflix-serie. De reactie die GPI vaak hoort als zij aandacht vraagt voor deze zaken is: dit kan toch niet waar zijn, zit er echt niet meer achter? Een bedrijf zou toch zeker geen jaren en miljoenen dollars besteden om GPI aansprakelijk te houden voor 'deelname aan een criminele organisatie', het hebben van een 'extremistische agenda' het bedrijven van een 'campagne van misinformatie', het 'oplichten van donoren' en 'gewelddadige aanvallen tegen de medewerkers van Energy Transfer'² – alleen vanwege het mede ondertekenen van één brief? De uitingsvrijheid is in de Verenigde Staten toch bijna heilig?
5. GPI begrijpt deze eerste reactie uiteraard: het is ook een bizarre zaak en de eisen zijn volledig ongegrond. Maar de zaak staat niet op zichzelf. Bepaald niet zelfs.
6. Energy Transfer maakt hier namelijk gebruik van een beproefd recept. De inzet van juridische machtsmiddelen door machtige en rijke partijen tegen publieke waakhonden zoals media en NGOs om hen het zwijgen op te leggen, financieel uit te putten en zo een 'chilling effect' te creëren is al vele jaren lang gemeengoed, en een probleem waar ook GPI al vaker mee geconfronteerd is. In de vorige eeuw hebben Amerikaanse academici die dit fenomeen bestudeerden hiervoor de term "Strategic Lawsuits Against Public Participation" bedacht.³ Het treffende acroniem is: "**SLAPP**".
7. In een paper uit 1989 concludeert prof. George W. Pring, die samen met prof. Penelope Canan deze term heeft bedacht, dat SLAPPs in de Verenigde Staten "frighteningly common" zijn en dat "there is no dearth of victims: in the last two decades, thousands of citizens have been sued into silence." De kleinste handeling van publieke participatie kan aanleiding geven tot een kostbare en langdurige rechtszaak – prof. Pring noemt als voorbeelden onder meer "circulating a petition", "support[ing] a public interest, law-reform lawsuit" en "speak[ing] up at a school board meeting about a bad teacher or unsafe brakes on school buses". Hij constateert dat het doel van een SLAPP anders is dan een reguliere rechtszaak:

"The apparent goal of SLAPPs is to stop citizens from exercising their political rights or to punish them for having done so. SLAPPs send a clear message: that there is a "price" for speaking out politically. The price is a multimillion-dollar lawsuit and the expenses, lost resources, and emotional stress such litigation brings. This is a message with import for every American, activist or not. As these suits become an increasing (and increasingly known) risk for the ordinary citizen who decides to speak out on a public issue, SLAPPs raise substantial concern for the future of citizen

¹ Samen met enkele andere gedaagden, die evenzeer niets te verwijten valt.

² Dit is nog maar een beperkte bloemlezing van de ernstige verwijten die Energy Transfer de afgelopen jaren jegens GPI heeft gemaakt in rechtszaken en publieke uitingen.

³ Onder meer door prof George W. Pring, zie: George W. Pring, SLAPPs: Strategic Lawsuits against Public Participation, 7 Pace Env'tl. L. Rev. 3 (1989). DOI: <https://doi.org/10.58948/0738-6206.1535>. De citaten in de rest van deze inleiding zijn eveneens afkomstig uit dit paper.

involvement or public participation in government, a fundamental precept of representative democracy in America.”

8. Prof. Pring formuleert het treffend. “There is a price for speaking out”. Kelcy Warren, medeoprichter en grootaandeelhouder van Energy Transfer, heeft in de media over de rechtszaken tegen GPI gezegd:

“Everybody’s afraid of these environmental groups and the fear that it may look wrong if you fight back (...) but what they did to us is wrong, and they’re going to pay for it [...] They’re going to pay for this, they’re going to pay for this.”

9. De prijs die GPI betaalt voor het mede ondertekenen van een brief in 2016 is het al meer dan zeven jaar betrokken zijn in ongefundeerde, slepende en uiterst kostbare rechtszaken door Energy Transfer. In grote delen van de Verenigde Staten en in Europa bestaat een brede consensus bij wetgevers dat geen enkele partij een dergelijke prijs zou mogen betalen voor legitieme en normale deelname aan het publieke debat. Zij signaleren terecht – evenals prof. Pring in bovenstaand citaat – dat SLAPPs een serieuze bedreiging vormen voor een democratie.
10. In veel staten in de VS bestaat daarom al jarenlang wettelijke bescherming tegen SLAPPs (maar niet in de staat waar GPI is aangeklaagd door Energy Transfer). Ook in Europa is de afgelopen jaren wet- en regelgeving aangenomen die media, NGO’s en andere ‘public watchdogs’ moeten beschermen tegen SLAPPs. Onderdeel van deze wet- en regelgeving is dat het in elke EU-lidstaat mogelijk moet zijn om de nationale rechter te vragen om bescherming tegen SLAPPs die buiten de EU tegen een in die lidstaat gevestigde ‘public watchdog’ zijn aangespannen.⁴ De Nederlandse wetgever heeft eind vorig jaar bevestigd dat deze vormen van bescherming tegen SLAPPs al mogelijk zijn onder het toepasselijke Nederlandse recht.
11. GPI doet in deze zaak, voor zover haar bekend voor het eerst in de EU, een beroep op de rechtbank in het land waar zij is gevestigd om haar te beschermen tegen de SLAPPs in een derde land (te weten de VS). GPI vordert in deze zaak onder meer een verklaring voor recht, vergoeding van kosten en schade geleden als gevolg van de tegen haar aangespannen SLAPPs en publicatie van het in deze zaak te wijzen vonnis (zie vorderingen en toelichting, par. 8) op grond van de hierna te bespreken feitelijke (par. 2-3) en juridische (par. 4-7) grondslagen.
12. Zoals uit deze dagvaarding blijkt is het belang van deze zaak voor GPI enorm. Daarnaast zal deze zaak ook een belangrijke signaalfunctie hebben. In de EU gevestigde media, NGO’s en andere publieke waakhonden hebben veel te maken met SLAPPs binnen en buiten de EU (denk ook aan het Verenigd Koninkrijk). Het is de duidelijke bedoeling van de Europese en Nederlandse wetgevers om vergaande bescherming te bieden aan doelwitten van SLAPPs. Voor het verwezenlijken van deze praktische en effectieve bescherming spelen de nationale rechters een cruciale rol. Ook om die reden verzoekt GPI uw Rechtbank de in deze zaak ingestelde vorderingen toe te wijzen.

⁴ Artikel 17 lid 1 Richtlijn (EU) 2024/1069 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht (“strategische rechtszaken tegen publieke participatie”).

13. De in deze dagvaarding genoemde producties zijn meebetekend met de dagvaarding en zullen tezamen met de dagvaarding op de eerst dienende dag in het geding worden gebracht.

1.1 Eiseres

14. Eiseres in deze zaak, Stichting Greenpeace Council, tevens opererend onder de naam Greenpeace International (hierna: “**GPI**”) is een in Amsterdam gevestigde stichting met ANBI-status. GPI heeft als statutaire doelstelling het bevorderen van natuurbeschoud (art. 3 van de statuten van GPI, **productie 1**). Een uittreksel uit het Handelsregister van GPI wordt overgelegd als **productie 2**.
15. GPI voert de coördinatie over het Greenpeace-netwerk, dat naast GPI 25 onafhankelijke nationale en regionale organisaties (“**nro’s**”) omvat. Deze nro’s zijn zelfstandige juridische entiteiten en hebben hun eigen besturen, die onafhankelijk zijn van GPI. GPI faciliteert de ontwikkeling van een lange-termijn strategisch campagneprogramma voor het Greenpeace-netwerk (het zogeheten ‘Framework’). Het netwerk gebruikt vreedzame, creatieve confrontatie om wereldwijde milieuproblemen aan de kaak te stellen en oplossingen te ontwikkelen voor een groene en vreedzame toekomst. Op basis van dit campagneprogramma ontwikkelen de nro’s zelfstandig projecten en voeren deze uit binnen hun territorium. Daarnaast is GPI de houder van de geregistreerde merken van Greenpeace, en verstrekt zij aan de nro’s een licentie om (onder meer) het merk GREENPEACE te gebruiken.⁵ Tot de kernwaarden van Greenpeace behoren geweldloosheid en onafhankelijkheid. Greenpeace-organisaties nemen geen giften aan van overheden en bedrijven.

1.2 Gedaagden

16. Gedaagde 1, Energy Transfer, L.P. is een vennootschap naar vreemd recht, te weten het recht van de staat Delaware (Verenigde Staten). Gedaagde 2, Energy Transfer Operating, L.P. is eveneens een vennootschap naar vreemd recht, te weten het recht van de staat Delaware. Voorheen opereerden zij respectievelijk onder de handelsnamen Energy Transfer Equity, L.P. (gedaagde 1) en Energy Transfer Partners, L.P. (gedaagde 2).⁶ Ook gedaagde 3, Dakota Access, LLC, is een vennootschap naar vreemd recht, te weten het recht van de staat Delaware. Hoewel gedaagden allen (ook) kantoor houden in Dallas, Texas zijn zij gevestigd in de staat Delaware, zoals volgt uit respectievelijke uittreksels van hun registraties in de officiële registers van de Division of Corporations van de staat Delaware (**productie 3**). Daarbij is een bijzonderheid dat, zoals volgt uit het online te benaderen register van deze Division, gedaagden allen gebruik maken van een zogeheten “Registered Agent” (**productie**

⁵ Zie ook: <https://www.greenpeace.org/international/about/structure/>.

⁶ Zie in dit verband het persbericht van Energy Transfer d.d. 19 oktober 2018, ‘Energy Transfer Equity, L.P. and Energy Transfer Partners, L.P. Complete Merger, Simplify Structure’, op: <https://ir.energytransfer.com/news-releases/news-release-details/energy-transfer-equity-lp-and-energy-transfer-partners-lp>:

“Energy Transfer Equity, L.P. (“ETE”) and Energy Transfer Partners, L.P. (“ETP”) today announced the completion of their previously announced merger of ETE with ETP. (...) As part of the merger, ETE changed its name to “Energy Transfer LP” and its common units will begin trading on the New York Stock Exchange (“NYSE”) under the “ET” ticker symbol at the opening of the market today. In addition, ETP changed its name to “Energy Transfer Operating, L.P.”

4), te weten de Corporation Service Company. Bij het klikken op de term 'Registered Agent' in dit online register verschijnt de volgende uitleg van dit concept (**productie 5**):

"Every corporation shall have and maintain in this State a registered agent in each case, having a business office which generally is open during normal business hours to accept service of process and otherwise perform the functions of a registered agent. Such agent may be an individual or business entity authorized to transact business in the State of Delaware. The data presented in this field denotes the agent name, address and phone number of such agent for the entity you are viewing."

17. De Registered Agent is dus, zo begrijpt GPI, een agent die namens een andere partij gemachtigd is om stukken ter betekening voor die partij te accepteren. Daarom heeft GPI deze dagvaarding en de bijgevoegde producties (ook) betekend aan deze Registered Agent, te weten de Corporation Service Company.
18. Gedaagden behoren allemaal tot hetzelfde concern. Gedaagde 1 is het moederbedrijf van gedaagde 2. Gedaagde 2 is op zijn beurt meerderheidsaandeelhouder in gedaagde 3. Gedaagden zullen hierna gezamenlijk worden aangeduid als "**Energy Transfer**".
19. De 'core business' van Energy Transfer is het vervoeren en (al dan niet tijdelijk) opslaan van brandstoffen als gas en olie.⁷ Energy Transfer is de eigenaar van (naar zij stelt) het grootste netwerk van pijpleidingen voor het transporteren van deze brandstoffen in de Verenigde Staten.

2 FEITEN: ACHTERGROND

2.1 De controverse rondom de Dakota Access Pipeline (DAPL)

20. In 2014 begint Energy Transfer met de voorbereidingen van de bouw van een bijna 2.000 km lange ondergrondse oliepijpleiding die vanuit North Dakota naar Illinois loopt. Deze uiterst omstreden pijpleiding is bekend komen te staan als de "Dakota Access Pipeline" (hierna: "**DAPL**").
21. In de oorspronkelijke plannen zou de DAPL stroomopwaarts van Bismarck (de hoofdstad van North Dakota) onder de Missouri-rivier doorlopen. De betrokken overheidsorganen uitten, toen zij bekend werden met de geplande route, echter zorgen dat een olielekage op die plek de watervoorziening voor Bismarck in gevaar zou brengen.⁸ De voorgestelde route is vervolgens naar het zuiden verlegd, stroomafwaarts van Bismarck. Dit is goed te zien op de als **productie 6** overgelegde kaart van Vox Media.
22. De nieuwe route voor de DAPL is echter ook uiterst controversieel. Energy Transfer kiest namelijk een pad dat loopt door land dat volgens verdragen uit de 19^e eeuw "unceded Indian territory" is. De beoogde kruising met de Missouri-rivier ligt een halve mijl stroomopwaarts van het huidige reservaat van de Standing Rock Sioux-stam, onder Lake Oahe, een stuwmeer in de rivier.

⁷ Zie: <https://www.energytransfer.com/about/>.

⁸ New Yorker 6 september 2016, 'A Pipeline Fight and America's Dark Past', <https://www.newyorker.com/news/daily-comment/a-pipeline-fight-and-americas-dark-past>.

23. Voor een goed begrip waarom de voorgestelde route voor de DAPL tot zo veel zorgen bij inheemse bevolking in het gebied leidde, is het behulpzaam een schets te geven van hun geschiedenis met de Amerikaanse regering. GPI claimt geen expertise over dit onderwerp; het navolgende is een poging om de feiten zoals die uit een processtuk van de Standing Rock Sioux-stam naar voren komen, bondig samen te vatten.
24. De Standing Rock Sioux-stam maakt deel uit van een grotere inheemse natie, de Oceti Sakowin Oyate (Lakota voor “Zeven Raadsvuren”), of, in het Engels, de Great Sioux Nation. De voorouders van de stam sloten in de 19^e eeuw twee belangrijke verdragen met de Verenigde Staten. In het Verdrag van Fort Laramie van 1851 erkenden de Verenigde Staten een groot gebied ten zuiden van de Heart-rivier als land van de Sioux. Vanaf 1864 zorgden doortrekkende goudzoekers echter voor toenemende verstoring in belangrijke bizonjachtgebieden. Het resulterende conflict werd in 1868 beslecht met een nieuw Verdrag van Fort Laramie. Dit verdrag vestigde de Great Sioux Reservation. Gebieden die in het verdrag van 1851 als land van de Sioux aangemerkt waren, maar nu buiten de Great Sioux Reservation kwamen te liggen, worden in artikel XVI van het verdrag aangemerkt als “unceded Indian territory”.⁹ Zie in dit kader de als productie 6 overgelegde kaart waar een relevant deel van dit gebied op is gemarkeerd.
25. De rust mocht niet lang duren. In 1874 troffen Amerikaanse soldaten goud aan tijdens een expeditie naar de heilige Black Hills, binnen de Great Sioux Reservation. De Sioux weigerden de heuvels aan de federale regering te verkopen, waarna er opnieuw oorlog uitbrak. De Cheyenne en Sioux (onder andere aangevoerd door de befaamde Sitting Bull) brachten de regeringstroepen een gevoelige nederlaag toe in de Slag bij de Little Bighorn. Uiteindelijk slaagden de Verenigde Staten erin hun wil op te leggen. Het Amerikaanse Congres nam in 1877 een wet aan die de Black Hills aan de Great Sioux Reservation onttrok. Vervolgens stelde het Congres in 1889 nieuwe grenzen vast voor een aantal kleinere reservaten, waaronder de Standing Rock Sioux Reservation.¹⁰ De Great Sioux Nation heeft deze eenzijdige, verdragsschendende handelingen nooit erkend. Het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten oordeelde in 1980 dat “A more ripe and rank case of dishonorable dealings will never, in all probability, be found in our nation’s history” en kende schadeloosstelling toe voor wat het aanmerkte als de onteigening van de Black Hills.¹¹ De Sioux hebben deze schadeloosstelling nooit geïncasseerd, omdat zij de rechtsgeldigheid van de onteigening niet erkennen.
26. Later zijn voor de aanleg van Lake Oahe in de jaren ’60 van de vorige eeuw grote delen van de Standing Rock Sioux Reservation en de Cheyenne River Reservation door de autoriteiten onder water gezet en werden de inwoners van dit gebied gedwongen te vertrekken. Zie voor meer achtergronden in dit verband **productie 7**, een ‘federal complaint’ van de Standing Rock Sioux Tribe uit 2016 tegen de US Army Corps of Engineers.
27. Gezien deze geschiedenis ligt het voor de hand dat de aanleg van de DAPL op land dat de Sioux als “unceded Indian territory” beschouwen, beladen is. Bovendien zijn de Standing Rock en Cheyenne River Sioux-stammen op vele manieren afhankelijk van het water van Lake Oahe, onder andere voor drinkwater, landbouwdoeleinden, industrie en heilige religieuze en

⁹ Standing Rock Sioux Tribe v. U.S. Army Corps Engineers and Others, Complaint van 14 oktober 2024, par. 23-25.

¹⁰ Standing Rock Sioux Tribe v. U.S. Army Corps Engineers and Others, Complaint van 14 oktober 2024, par. 26.

¹¹ United States v. Sioux Nation of Indians, 448 U.S. 371 (1980).

medicinale gebruiken. Beide stammen beschouwen het water als heilig en als centraal onderdeel van de uitoefening van hun religie. Evenals in Bismarck ontstaan er dus voorafgaand aan de aanleg van de DAPL grote zorgen over de impact van de pijpleiding op de watervoorziening van de stam. Ook zijn er zorgen dat de aanleg van de DAPL kan leiden tot schade aan oude begraafplaatsen of andere plaatsen van cultureel of historisch belang voor de stam.

28. In maart 2016 begint Energy Transfer al met de bouw van de DAPL, ook al heeft zij daar nog niet de benodigde vergunningen en 'easements' (een vorm van erfdiensbaarheden) voor. In april 2016 richten stamleden nabij Cannonball (North Dakota) een gebedskampement op als centraal punt voor weerstand tegen de DAPL. Al snel vindt het verzet weerklank en de demonstraties worden na april 2016 gestaag omvangrijker.
29. Het verantwoordelijke bestuursorgaan, de US Army Corps of Engineers (USACE), verleent Energy Transfer ondanks de zorgen van de stammen op 25 juli 2016 een vergunning om de DAPL onder Lake Oahe aan te leggen. Dit ervaren de 'Water Protectors' en hun medestanders als een schril contrast met de situatie rondom Bismarck, waar identieke zorgen over de watervoorziening de autoriteiten er als gezegd toe brachten de route van de DAPL te verleggen. Op 27 juli 2016 klaagt de Standing Rock Sioux-stam de USACE aan vanwege het verstrekken van de vergunning (productie 7). Van belang daarbij is dat naast een vergunning ook een 'easement' nodig was voor het boren onder de rivier: die is op dat moment niet verstrekt door de USACE.
30. De gebedskampen blijven ondertussen doorgaan en worden groter naarmate de aanleg van de DAPL vordert. Midden augustus 2016 roept de Stamraad van de Standing Rock Sioux-stam de inheemse gemeenschappen van de Verenigde Staten op tot steun. Meer dan 300 inheemse stammen en duizenden niet-inheemse demonstranten sluiten zich bij het verzet aan. Rond deze tijd spant Dakota Access, LLC een rechtszaak wegens ervredebreuk en belemmering van de bouwactiviteiten aan tegen stamvoorzitter Dave Archambault, een ander lid van de stamraad, en een aantal individuen. De federale rechter wijst deze zaak meteen af met de vaststelling: "Dakota Access' assertions that the Defendants proximately caused it losses of over \$75,000 are the kind of "naked assertion[s] devoid of further factual enhancement," which are insufficient to form the basis of a complaint."¹²
31. De protesten verlopen grotendeels vreedzaam, maar gedurende de periode augustus-november 2016 zijn er verschillende confrontaties tussen enerzijds de demonstranten en anderzijds de politie en het private veiligheidsbedrijf TigerSwan dat door Energy Transfer is ingehuurd ter bewaking van de werkzaamheden rondom het DAPL-project.¹³
32. In het kader van de procedure tegen de USACE dient de Standing Rock Sioux-stam op 2 september 2016 een beëdigde verklaring in van Tim Mentz Sr., een lid van de stam en exploitant van een bedrijf in North Dakota dat voor veel infrastructuurprojecten de locatie van historische culturele artefacten van de inheemse stammen in het gebied vaststelt. De

¹² 'Order' van 18 mei 2017 naar aanleiding van de 'motions to dismiss' van gedaagden, beschikbaar op: <https://waterprotectorlegal-org.nyc3.cdn.digitaloceanspaces.com/production/app/uploads/2017/05/2017.05.18-Order.pdf>

¹³ Het bedrijf TigerSwan paste daarbij militaire tactieken toe en probeerde de demonstranten te infiltreren, zoals later bleek. Zie in dit kader ACLU 2 juni 2017, 'Why Did a Private Security Contractor Treat Standing Rock Protesters Like 'Jihadists'?', <https://www.aclu.org/news/free-speech/why-did-private-security-contractor-treat-standing-rock>.

verklaring bevat gedetailleerde informatie over begraafplaatsen en plekken van cultureel belang die in en vlak langs het pad van de DAPL liggen (inclusief GPS-gegevens). Onderdeel van de vragen die voorliggen in de door de Standing Rock Sioux-stam aangespannen procedure is of Energy Transfer wel het recht heeft om de DAPL over deze plekken aan te leggen. Daar bestaat in de procedure dus een actuele discussie over tussen partijen, waarbij vanuit het perspectief van de stam geldt dat de beoogde route van de DAPL plekken van historisch en cultureel belang doorkruist.

33. Binnen 24 uur na het indienen van dit document – op een zaterdag – laat Energy Transfer met bulldozers het gebied waarin deze plekken zich bevinden wegvagen. Honderden inheemse demonstranten proberen dit te voorkomen maar worden aangevallen met honden en pepperspray.¹⁴ Deze agressieve handelwijze van het door Energy Transfer ingehuurde veiligheidsbedrijf leidt tot veel ophef en (inter)nationale media-aandacht, waardoor de demonstraties ook groter worden (**productie 8** – artikel in The Guardian uit november 2016 over de demonstraties).
34. Begin december 2016 weigert de USACE de benodigde ‘easement’ te verstrekken aan Energy Transfer. De aanleg van de DAPL kan daarom niet worden voortgezet. Echter, nadat Donald Trump in 2017 aan de macht komt beveelt hij via een ‘Executive Order’ de USACE om alsnog de benodigde ‘easement’ te verstrekken. Dat doet de USACE. Vervolgens wordt de aanleg van de DAPL afgerond, en wordt de pijpleiding in juni 2017 in gebruik genomen. Trump tekent deze ‘Executive Order’ overigens al vier dagen na zijn inauguratie. Kelcy Warren, medeoprichter en grootaandeelhouder van Energy Transfer, heeft USD 250.000,- geschonken voor de inauguratie van Trump, nadat hij al USD 100.000,- had gedoneerd aan Trumps gezamenlijke fondsenwervingsoperatie, Trump Victory.¹⁵
35. De procedures over de DAPL duren echter tot op de dag van vandaag voort, en er is een mogelijkheid dat de uitkomst daarvan zal zijn dat de DAPL alsnog verlegd dient te worden. Een federale rechter oordeelde in 2020 in de door de Standing Rock Sioux-stam aangespannen zaak dat het Army Corps of Engineers een Environmental Impact Statement (EIS) had moeten opstellen, vernietigde de verleende ‘easement’ (erfdienstbaarheid) voor bouw onder de Missouri-rivier en beval het stilleggen van de pijpleiding. Deze beslissing bleef ook in beroep in stand, behalve dat de Court of Appeals het gebod om de pijpleiding stil te leggen vernietigde. De EIS-procedure is nog niet voltooid. Inmiddels is de stam nogmaals naar de rechter gestapt en vordert de sluiting van de pijpleiding. De stam beroept zich daarin onder andere op het ontbreken van een geldige ‘easement’, het opzettelijk vernietigen van begraafplaatsen, en het feit dat Energy Transfer momenteel uitgesloten is van federale contracten vanwege “a lack of business honesty or integrity”,¹⁶ volgend op strafrechtelijke veroordelingen na ernstige milieu-incidenten bij de aanleg van een andere pijpleiding.

¹⁴ Indian Country / Today MediaNetwork.com 4 september 2016, ‘Manning: ‘And Then the Dogs Came’: Dakota Access Gets Violent, Destroys Graves, Sacred Sites’, gearchiveerd via de Internet Archive WayBack Machine: <https://web.archive.org/web/20161213104458/http://indiancountrytodaymedianetwork.com/2016/09/04/manning-and-then-dogs-came-dakota-access-gets-violent-destroys-graves-sacred-sites-165677>.

¹⁵ E&E News 9 mei 2024, ‘Billionaire Kelcy Warren invests in pipelines — and Trump’, <https://www.eenews.net/articles/billionaire-kelcy-warren-invests-in-pipelines-and-trump/>.

¹⁶ Zie ‘Exclusion: Energy Transfer L.P., U.S. General Services Administration’, <https://sam.gov/exclusions-new?pirKey=478731&pirValue=1667217418431194>.

3 FEITEN: ROL GPI EN RECHTSZAKEN ENERGY TRANSFER TEGEN GPI

3.1 Ondertekening open brief BankTrack door GPI en rol Greenpeace, Inc.

36. De demonstraties tegen de DAPL trekken wereldwijd de aandacht en worden door allerlei organisaties op verschillende manieren gesteund. De Nederlandse NGO BankTrack steunt op 30 november 2016 het verzet tegen de aanleg door de publicatie van een open brief aan de financiers van de DAPL, een syndicaat van financiële organisaties geleid door Citibank. Deze brief wordt als **productie 9** overgelegd.
37. In de brief wordt de hiervoor geschetste situatie rondom de DAPL weergegeven, en wordt op grond daarvan geëist dat de financiële organisaties het uitbetalen van de lening opschorten totdat de bouwwerkzaamheden aan de pijplijn stopgezet zijn en alle openstaande kwesties tot volle tevredenheid van de Standing Rock Sioux-stam zijn opgelost. De brief is mede ondertekend door meer dan 500 organisaties uit meer dan 50 landen. Een willekeurige greep: het gaat om organisaties als de Center for International Environmental Law (VS), Friends of the Earth International (wereldwijd), de Norwegian Saami Association (Noorwegen), Re:common (Italië), Urgenda (Nederland) en verschillende organisaties uit het Greenpeace-netwerk, waaronder GPI (zie productie 9, p. 9).
38. Het ondertekenen van de open brief van BankTrack is de volledige betrokkenheid van GPI bij de demonstraties tegen de DAPL. Eén van de twee Amerikaanse Greenpeace-entiteiten, Greenpeace, Inc. (hierna: "**GP Inc.**"), heeft op verzoek van de inheemse stammen beperkte steun geleverd.
39. Deze steun bestond met name uit een donatie van USD 15.892,- om vijf inheemse trainers van de organisatie Indigenous Peoples Power Project ("**IP3**") in staat te stellen twee weken lang demonstranten te trainen in de geschiedenis en beginselen van geweldloze acties. Eén van deze trainers was tevens werknemer van GP Inc. De IP3-trainingen volgden beginselen die ontwikkeld waren door IP3 en de stamraad van de Standing Rock Sioux-stam. Deelnemers moesten kennismaken van "Direct Action Principles" die op een groot bord stonden. Vreedzaamheid, gebed en geweldloosheid stonden daarin centraal, evenals afwijzing van beschadiging van eigendommen, als iets dat "ons niet dichterbij ons doel brengt".
40. Daarnaast heeft GP Inc. spullen aan de kampementen beschikbaar gesteld, deels opgehaald bij een inzameling. Het ging hoofdzakelijk om kampeeruitrusting, voedsel, kleding, verf, een voertuig met zonnepanelen voor elektriciteit en internettoegang, een EHBO-kit en een aantal passieve bevestigingsmiddelen die 'lockboxes' heten – plastic buizen met metalen pinnen, waarbij overigens geen bewijs is dat deze gebruikt zijn of enige schade hebben veroorzaakt. In totaal zijn 6 medewerkers van GP Inc. ter plaatse geweest (van de naar schatting 100.000 aanwezigen), die hielpen bij taken als het opzetten van tenten en het winterklaar maken van het kamp. De eerste kwam aan op 5 september 2016, vijf maanden na aanvang van de protesten, en er waren nooit meer dan drie GP Inc. medewerkers gelijktijdig ter plaatse. De laatste vertrok eind december. GPI was in het geheel niet betrokken bij deze activiteiten en tot eind oktober 2016 zelfs niet op de hoogte van deze activiteiten. GPI heeft ook geen financiële steun verleend aan de demonstraties.

3.2 De Federale Rechtszaak: 2017-2019

41. Op 22 augustus 2017 begint Energy Transfer een rechtszaak voor de federale rechter in North Dakota tegen BankTrack, twintig individuen zonder naam, EarthFirst!, Greenpeace Fund, Inc., GPI en GP Inc. (de “Federale Rechtszaak”).¹⁷ GP Inc. is de onafhankelijke Amerikaanse nro binnen het Greenpeace-netwerk, die zoals hierboven beschreven een beperkte rol speelde bij de demonstraties tegen de DAPL. Greenpeace Fund, Inc. is een aparte non-profit entiteit die in overeenstemming met haar doelstelling bepaalde activiteiten van GP Inc. bevordert, met name door het verstrekken van fondsen. Greenpeace Fund, Inc. had – net als GPI – geen enkele betrokkenheid bij de protesten.
42. De Federale Rechtszaak is gebaseerd op de ‘Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act’, ofwel de RICO Act, en enkele wetten van de staat North Dakota. De RICO Act is een federale wet die een grondslag biedt voor civiele acties als een partij doelwit is van handelingen die verricht zijn in het kader van een criminele organisatie.
43. Bij vonnis van 25 juli 2018 verwerpt de federale rechter de zaak tegen BankTrack na een eerste beoordeling, omdat de dagvaarding geen kenbare gronden ten aanzien van haar bevat, noch gronden voor de uitoefening van rechtsmacht. Een dag later verplicht de rechter Energy Transfer om de gronden van haar zaak jegens de gedaagde Greenpeace-entiteiten aan te vullen door het indienen van een zogeheten ‘Amended Complaint’. Ten aanzien van EarthFirst! blijkt onder meer niet voldaan aan betekeningsvereisten, en de rechter verwerpt de zaak tegen die partij eveneens (vonnis van 22 augustus 2018).
44. Energy Transfer dient haar ‘Amended Complaint’ in op 8 juni 2018, welk stuk wordt overgelegd als **productie 10**. Het is een 77 pagina’s tellende document waarin Energy Transfer de volgende samenzweringstheorie uit de doeken doet (productie 10, p. 10):

“Since no later than July 2016, Energy Transfer has been the target of a malicious and hostile campaign arising from its development, construction, and operation of DAPL (...) The campaign against Energy Transfer was conducted by an illegal Enterprise comprised of various legally distinct but associated-in-fact environmental organizations, individuals, and others who worked in concert with one another for the purpose of carrying out the pattern of racketeering activity directed at stopping DAPL and funding themselves and other enterprise members executing the predicate acts”
45. GPI zou samen met de andere gedaagden onderdeel uitmaken van deze ‘illegal Enterprise’ en wordt als onderdeel van deze beweerdelijke ‘Enterprise’ in het stuk beschuldigd van onder meer het hebben van een “history of engaging in property destruction and criminal sabotage in pursuit of its manufactured causes”, het verspreiden van “false, misleading and manufactured claims about Energy Transfer and DAPL (...) for the purpose of fraudulently inducing donations to fund these activities and harm Energy Transfer”, “manufactur[ing] and disseminat[ing] six categories of misinformation which were intentionally and expressly

¹⁷ United States District Court, District of North Dakota, Case 1:17-cv-00173-BRW-CRH (*Energy Transfer/BankTrack et al*). GPI merkt op dat Dakota Access LLC in de Federale Rechtszaak geen eiser was, maar Energy Transfer Partners, L.P. (de rechtsvoorganger van Energy Transfer Operating, L.P.) als meerderheidsaandeelhouder van Dakota Access LLC wel. Dit is in de First Amended Complaint in de Federale Rechtszaak nader toegelicht door eisers: zie productie 10, par. 25.

marketed to the public as “facts”, based on “research” and “science” (...), het verspreiden van ‘misinformation’ met als doel “to fraudulently mislead and incite members of the public to criminal trespass, violence and property destruction”, het gebruik van haar financiële middelen “to directly and indirectly support these criminal activities”, het rekruteren en financieren van “violent elements from out-of-state to descend on North Dakota” en het “knowingly and intentionally” publiceren van “false and injurious statements” over Energy Transfer, die zouden zijn gepubliceerd met “actual malice” (zie productie 10, p. 14-15 en vanaf p. 69).

46. Deze beschuldigingen zijn op niets gebaseerd en zijn pure fictie. Zoals hiervoor toegelicht had GPI op het moment dat de Federale Rechtszaak tegen haar werd aangespannen niets anders gedaan dan het mede ondertekenen, samen met meer dan 500 andere organisaties, van een open brief van BankTrack. Er was en is geen legitieme reden voor Energy Transfer om GPI (of overigens de andere Greenpeace-organisaties) in rechte te betrekken.
47. Door deze beweerdelijke ‘deelname aan een criminele organisatie’ van GPI (waar dus geen enkele grond voor is en was) stelt Energy Transfer in de ‘Amended Complaint’ maar liefst ten minste USD 300 miljoen aan schade te hebben geleden (productie 10, p. 62). Bovendien zou Energy Transfer naar haar eigen stelling recht hebben op een verdriedubbeling van deze schadevergoeding (productie 10, p. 62), dus de ‘RICO’ schadeclaim was in totaal ten minste USD 900 miljoen (productie 10, p. 62 en 64). Kennelijk los daarvan (dit blijkt niet overduidelijk uit de vorderingen) zou Energy Transfer ook nog USD 300 miljoen aan schade hebben geleden door de beweerdelijke ‘defamation’ door GPI (productie 10, p. 70). Naast deze bedragen stelt Energy Transfer nog dat ook haar kosten, waaronder haar advocaatkosten, voor vergoeding in aanmerking komen. Advocaatkosten in de Verenigde Staten kunnen, zoals algemeen bekend, in vergelijking met advocaatkosten in Nederland torenhoog zijn.
48. Gezien de bizarre en ongefundeerde aard van de Federale Rechtszaak dienen GPI, GP Inc. en Greenpeace Fund een zogeheten ‘Motion to Dismiss for Failure to State a Claim’ in, waarin zij verzoeken de eisen zonder nadere inhoudelijke behandeling af te wijzen. Bij vonnis van 14 februari 2019 wijst de federale rechtbank dit verzoek toe, omdat aan de strenge eisen voor vroegtijdige afwijzing van de zaak is voldaan. Dit vonnis van 14 februari 2019 wordt overgelegd als **productie 11**.
49. In het vonnis maakt de rechter korte metten met de zaak van Energy Transfer. De rechter vat in p. 7-12 de klachten kort samen, “stripping away the hyperbole”, en constateert bij alle op de RICO Act gebaseerde klachten kort en krachtig dat deze kennelijk ongefundeerd zijn. Nu de vordering gebaseerd op het federale recht faalt, besluit de federale rechter af te zien van de uitoefening van rechtsmacht ten aanzien van de aanvullende vorderingen onder het recht van North Dakota. De Federale Rechtszaak tegen GPI c.s. is hiermee ten einde.
50. Helaas is dit echter niet het einde van de juridische campagne van Energy Transfer tegen GPI.

3.3 De Staatsrechtszaak: 2019-heden

51. Op 21 februari 2019, een week nadat de Federale Rechtszaak was gestrand, start Energy Transfer een tweede rechtszaak tegen GPI en anderen voor de Morton County District Court, en dus in ‘state court’. Aan deze zaak zal hierna worden gerefereerd als de “**Staatsrechtszaak**”. De ‘Complaint’ in deze zaak van 21 februari 2019 wordt overgelegd als **productie 12**. GPI is daarin de eerstgenoemde gedaagde: de andere gedaagden zijn GP Inc.,

Greenpeace Fund, Inc. en vier anderen. BankTrack en EnergyFirst! zijn geen gedaagden in de Staatsrechtszaak.

52. Gedurende de jaren heeft Energy Transfer haar eisen aangepast en verminderd. Zo heeft zij haar zaak jegens één gedaagden, een individuele werknemer van GP Inc., ingetrokken, en heeft zij de lijst met beweerdelijk onrechtmatige uitingen van de gedaagden in de Staatsrechtszaak significant ingekort, van 82 naar 9. Echter, Energy Transfer heeft haar zaak jegens GPI ten onrechte niet ingetrokken. Uit de zogeheten 'Second Amended Complaint' van Energy Transfer van 6 maart 2024 blijkt de huidige omvang van de Staatsrechtszaak. Dit stuk wordt overgelegd als **productie 13**.
53. Energy Transfer uit in de Second Amended Complaint (wederom) zeer ernstige beschuldigingen aan het adres van de gedaagden, inclusief GPI.¹⁸ Een greep uit de beschuldigingen (paginanummers verwijzen naar productie 13):
- a. GPI zou zich schuldig hebben gemaakt aan een "unlawful and violent scheme to cause financial harm to Energy Transfer and Dakota Access, to cause physical harm to their employees and infrastructure, and to disrupt and prevent the companies construction of the [DAPL]" (p. 1);
 - b. GPI zou "violent attacks against Plaintiff's employees and property" hebben gepleegd en zou zich schuldig hebben gemaakt aan "soliciting money for and providing funding to support these illegal attacks, inciting protests to disrupt construction and a vast, malicious publicity campaign against Energy Transfer and Dakota Access" (p. 1-2);
 - c. GPI zou een "extremist agenda" hebben, die zij zou uitvoeren "through means far outside the bounds of democratic political action, protest and peaceful, legally protected expression of dissent", en zelfs door "militant direct action" waaronder "trespass", "unlawful invasion", "violent and destructive attacks", "arson" en "intimidation, harassment and assault of Plaintiffs' employees" (p. 2);
 - d. GPI zou de kwade genius zijn achter "large-scale, intentional dissemination of misinformation and outright falsehoods regarding both Energy Transfer and Dakota Access (...)" en "a defamatory campaign to interfere with and, indeed, destroy Energy Transfer and Dakota Access's relationships with investors, financiers, and other constituents" (p. 3);
 - e. De handelwijze van GPI kwalificeert volgens Energy Transfer niet als beschermde bijdrage aan het publieke debat, maar zou zijn "designed to inflict damage, cause delay, defame Energy Transfer and Dakota Access, and disrupt their operations as much as possible" (p. 5), en bovendien tot doel hebben "[to raise funds] to further their anti-DAPL agenda" (p. 11);
 - f. GPI zou zich schuldig hebben gemaakt aan (I) 'trespass to land and chattel'; (II) 'aiding and abetting trespass to land and chattel'; (III) 'conversion'; (IV) 'aiding and abetting

¹⁸ Dezelfde verwijten worden (grotendeels) gemaakt aan het adres van de andere Greenpeace-entiteiten die als gedaagden zijn betrokken, en deels aan het adres van BankTrack. BankTrack is geen partij in de Staatsrechtszaak. Dit onderstreept nog eens de ongerijmdheid van de zaak van Energy Transfer tegen GPI.

conversion'; (V) 'nuisance'; (VI) 'aiding and abetting nuisance'; (VII) 'defamation'; (VIII) 'tortious interference with business relations'; en (IX) 'civil conspiracy';

- g. Energy Transfer stelt zich nog altijd op het standpunt dat er een rechtsplicht bestaat op grond waarvan GPI en de andere Greenpeace-gedaagden haar ten minste USD 300 miljoen aan schadevergoeding zou moeten betalen. Energy Transfer komt tot dit astronomische bedrag door bizarre schadeposten op te voeren, zoals bijna \$100 miljoen omdat USACE de benodigde 'easement' later dan verwacht verstrekke. Energy Transfer heeft daarnaast aangegeven dat zij nog een nader te bepalen bedrag aan 'exemplary damages' zal eisen. Dergelijke 'damages' kunnen toegewezen worden wanneer er jegens de gedaagde sprake is van "clear and convincing evidence of oppression, fraud, or actual malice," en kunnen tot twee keer het aan schadevergoeding gevorderde bedrag kan zijn – dus USD 600 miljoen. Bovendien eist Energy Transfer vergoeding van haar volledige proceskosten, die naar schatting tientallen miljoenen dollars zullen bedragen, en rente over al deze posten.
54. Deze beschuldigingen zijn volstrekt ongegrond. GPI benadrukt nogmaals dat zij niets anders heeft gedaan dan – samen met meer dan 500 andere organisaties – een brief van BankTrack mede ondertekenen. Ook ten aanzien van de andere gedaagde Greenpeace-entiteiten zijn de beschuldigingen van Energy Transfer overigens volstrekt ongegrond.
 55. Zoals hiervoor is toegelicht grossiert Energy Transfer in haar Second Amended Complaint in breed en overdreven geformuleerde stellingen over GPI en de andere gedaagden. Zij laat daarna echter volledig na om specifiek uit te werken wat nu precies de respectievelijke rollen van GPI, de andere Greenpeace-entiteiten en niet gerelateerde derden zouden zijn geweest bij enig onrechtmatig handelen, en om een causaal verband met de beweerdelijke schade aan te tonen. Slechts op één punt werkt Energy Transfer haar stellingen verder uit, en dat is op het punt van de beweerdelijke onrechtmatige uitingen van GPI. De lijst van deze beweerdelijke onrechtmatige uitingen is gedurende het verloop van de Staatsrechtszaak door Energy Transfer als gezegd significant ingekort, en bevat nu nog twee uitingen die Energy Transfer linkt aan GPI. Deze zijn genoemd in de 'Second Amended Appendix A – Greenpeace False Statements' (**productie 14**).
 56. Het gaat daarbij om twee zinnen uit de open brief van BankTrack van 30 november 2016, die overigens bevindingen uit een rapport van een expertlid van het Permanent Forum on Indigenous Issues van de Verenigde Naties herhalen. Bij de weergave daarvan door Energy Transfer valt meteen op dat in de categorie 'Author' het volgende staat: "Joint letter, signed by Banktrack; Greenpeace France; Greenpeace International; Greenpeace Netherlands; Greenpeace USA" (**productie 14**). Deze open brief van BankTrack, mede ondertekend door honderden andere organisaties, kwalificeert als een legitieme bijdrage aan een debat van publiek belang en is zonder meer een rechtmatige uitoefening van het recht op uitingsvrijheid van BankTrack en de mede-ondertekenaars als 'public watchdogs' (zie hierna). Het is bovendien opmerkelijk dat BankTrack, de hoofdauteur van de open brief, en de meer dan 500 mede-ondertekenaars niet (ook) in rechte zijn betrokken door Energy Transfer in de Staatsrechtszaak. Uit niets blijkt dat GPI – die ergens middenin de pagina's lange alfabetisch geordende lijst met mede-ondertekenaars wordt genoemd – een bijzondere verantwoordelijkheid zou toekomen door het mede ondertekenen van de open brief, die als gezegd sowieso volstrekt legitiem is. Hieruit blijkt duidelijk de bedoeling van Energy Transfer om specifiek GPI en het Greenpeace-netwerk schade toe te brengen door het aanspannen van de Staatsrechtszaak tegen (alleen) hen.

57. Na jaren 'discovery' heeft Energy Transfer nog niet een begin van bewijs kunnen leveren voor GPI's betrokkenheid bij de andere ernstige en grotendeels strafbare feiten waar Energy Transfer GPI van beschuldigt, zoals hiervoor toegelicht.¹⁹ Echter, GPI ziet zich al nu al zeven jaar gedwongen om zich te verdedigen tegen kennelijk ongegronde, onnodig complexe en slepende rechtszaken van Energy Transfer, waardoor zij grote schade lijdt en blijft lijden.
58. Met haar keuze de Staatsrechtszaak voor dit specifieke forum aan te spannen speelt Energy Transfer bovendien in op een aantal problemen die haar in staat stellen de ongefundeerde Staatsrechtszaak nog vele jaren te rekken.
59. Ten eerste heeft de staat North Dakota, in tegenstelling tot meer dan 30 andere staten in de Verenigde Staten, geen anti-SLAPP wetgeving. Daarmee kan GPI geen beroep doen op een krachtige vorm van bescherming die haar in ongeveer 60% van alle andere jurisdicties in de VS wel zou zijn toegekomen. North Dakota is daarom omschreven als "favorable terrain for these sorts of defamation lawsuits".²⁰
60. Een tweede groot probleem is dat het voor de rechterlijke macht in North Dakota moeilijk is een rechter te vinden die de zaak kan behandelen. Alle tien rechters in het district waar de Staatsrechtszaak aanhangig is gemaakt (het South Central Judicial District) verschoenen zich om voor GPI niet kenbare redenen van de behandeling van de zaak. Het Hooggerechtshof van North Dakota wijst daarop de zaak toe aan een rechter uit een ander district in North Dakota, maar deze rechter gaat in april 2022 met pensioen. Bij het opnieuw toebedelen van deze zaak verschoenen wederom alle rechters in de South Central Judicial District zich van de behandeling van deze zaak. Het Hooggerechtshof van North Dakota wijst daarop de rechter James Gion uit een ander district (de South Western Judicial District) aan om de zaak te behandelen. Dit doet hij vanaf augustus 2022.
61. Ten derde heeft Energy Transfer de Staatsrechtszaak aanhangig gemaakt bij de Morton County District Court. Morton County is een klein gebied met maar ongeveer 30.000 inwoners. De District Court aldaar is een kleine rechtbank met beperkte middelen om de zaak te behandelen. De werklast voor de rechters in de counties van North Dakota is ongekend hoog. Ter illustratie: de opperrechter (Chief Justice) van North Dakota lichtte recent in zijn "State of the Judiciary Address" toe dat "[o]ur district courts handle approximately 160,000 new filings and 20,000 reopened cases each year—180,000 cases. That is an incredible caseload for 55 district court judges and 53 clerk of court offices."²¹
62. Dit raakt aan een vierde probleem. De Staatsrechtszaak zal gehoord worden door een jury die uitsluitend uit inwoners van Morton County bestaat. De aanleg van de DAPL en de protesten tegen de DAPL hebben veel impact gehad op inwoners van Morton County, en er

¹⁹ Terzijde: ook de verwijten van Energy Transfer aan het adres van de andere gedaagden zijn evident ongegrond. Daar gaat de onderhavige zaak echter niet over.

²⁰ Texas Observer 25 maart 2022, "Kelcy Warren's Defamation Suit Has Beto O'Rourke Spoiling For a Fight", <https://www.texasobserver.org/kelcy-warrens-defamation-suit-has-beto-orourke-spoiling-for-a-fight/>. Dit is overigens een artikel dat gaat over een SLAPP-zaak die door Kelcy Warren is aangespannen tegen de (in Amerika) bekende politicus Beto O'Rourke. De Texaanse rechter wees de eisen van Warren af en oordeelde dat O'Rourke's statements kwalificeerden als "non-actionable opinions". Zie: Court of Appeals Texas, Austin 9 juni 2023, nr. 03-22-00416-CV (Warren/Rourke), bevestigd door de Supreme Court of Texas.

²¹ Deze rede sprak North Dakota Chief Justice Jon Jensen uit op 7 januari 2025 en is hier terug te lezen: <https://www.ndcourts.gov/news/north-dakota/supreme-court/state-of-the-judiciary/2025-state-of-the-judiciary-address>.

bestaan nog steeds veel emoties onder hen over de gebeurtenissen. GPI heeft de rechtbank daarom verzocht de rechtszaak te verplaatsen naar een 'county' waar potentiële juryleden niet persoonlijk te maken hebben gehad met de protesten tegen de DAPL en het hardhandige optreden daartegen. Dit verzoek heeft de rechtbank echter tot nader order geweigerd.

63. Bovenop deze structurele problemen heeft Energy Transfer de zaak al vóór de inhoudelijke behandeling uitgebreid op weten te rekken, door het aanvoeren van talrijke evident ongegronde grondslagen waar GPI gedwongen is op te reageren (zie ook hierna). Het tijdrovende en kostbare proces van 'discovery' heeft jaren in beslag genomen, waarbij Energy Transfer keer op keer de hakken in het zand gezet heeft. Zij heeft zelfs tot aan het Hooggerechtshof van North Dakota doorgeprocedeerd in een vergeefse poging om onder openbaarmaking van documenten over haar staat van dienst met betrekking tot de veiligheid van haar pijpleidingen uit te komen, en om te voorkomen dat Kelcy Warren een 'deposition' (beëdigde getuigenverklaring) zou moeten afleggen. Er staan meer dan 3.000 proceshandelingen op de rol van de rechtbank, en de zaak is omschreven als de grootste civiele zaak die ooit in North Dakota heeft plaatsgevonden. Er hebben 110 getuigenissen plaatsgevonden en er zijn miljoenen pagina's aan informatie uitgewisseld in de 'discovery' fase. De kosten voor GPI zijn torenhoog en blijven elke dag toenemen.
64. De gedaagde Greenpeace-entiteiten hebben na aanvang van de Staatsrechtszaak wederom een 'motion to dismiss' ingediend om de zaak vroegtijdig te beëindigen. Rechter Marquart (een andere rechter dan de huidige behandelende rechter) wees dit verzoek in een kort vonnis af. Dit vonnis weerspiegelt een algemene, zwaarwegende voorkeur in de VS om eisers bij de beoordeling van een 'motion to dismiss' het voordeel van de twijfel te geven.
65. Naar aanleiding van de laatste versie van de eisen van Energy Transfer in de Second Amended Complaint heeft GPI op 8 april 2024, na het voltooien van 'discovery', een zogeheten 'Motion for Summary Judgment on All Counts' ingediend. Een dergelijke motie is, kort gezegd, een verzoek aan de rechter om de zaak te beslissen zonder 'trial', omdat de relevante feiten tussen de partijen voldoende vaststaan, en toepassing van het recht daarop maar tot één resultaat kan leiden. Dit processtuk wordt overgelegd als **productie 15**.²² Hierin vraagt GPI de rechtbank van Morton County om alle vorderingen van Energy Transfer tegen haar af te wijzen, nu er geen grondslag voor deze vorderingen is. In de motie stelt GPI vast dat de volgende feiten zijn komen vast te staan in de procedure en niet betwist worden:
 - a. GPI, GP Inc. en Greenpeace Fund, Inc. zijn afzonderlijke entiteiten. Er moet dus een afzonderlijk verwijt gemaakt kunnen worden aan GPI;
 - b. GPI was niet betrokken bij de "on-the-ground activities" tijdens de protesten tegen de DAPL in North Dakota;
 - c. De enige activiteit die GPI heeft ontplooid in het kader van de protesten tegen de DAPL is het mede ondertekenen van de open brief van BankTrack;
 - d. Energy Transfer heeft, ondanks het jarenlange 'discovery' proces, geen enkel bewijs kunnen overleggen van een causaal verband tussen de (beweerdelijke) door haar geleden schade en enig handelen van GPI.

²² Enkele delen van dit stuk zijn onleesbaar gemaakt in verband met bijzonderheden van het Amerikaanse procesrecht. Dit doet niets af aan de betekenis van de overige delen van het stuk.

66. GPI werkt vervolgens in de motie per gestelde vorm van onrechtmatig handelen (trespass, conversion, nuisance enzovoorts) specifiek uit waarom niet is voldaan aan zelfs maar de basisvereisten voor het stellen en bewijzen van deze feiten door Energy Transfer (productie 15, p. 8-19). Ook toont GPI aan dat niet is voldaan aan de hoge drempel die geldt voor toewijzing van de door Energy Transfer geëiste 'exemplary damages', waarvoor "clear and convincing evidence of oppression, fraud or actual malice" dient te zijn – er is echter nog geen begin van bewijs van dergelijk handelen door GPI (p. 19-21). GPI verzoekt dan ook om afwijzing van alle eisen jegens haar middels 'summary judgment'.
67. De rechtbank heeft dit verzoek tien maanden na indiening nog niet behandeld, en het is GPI niet duidelijk of dit überhaupt nog zal gebeuren (er is in elk geval geen datum voor bekend). Ondanks het volledige gebrek aan grondslag voor haar zaak tegen GPI zet Energy Transfer ondertussen de Staatsrechtszaak tegen GPI door. De inhoudelijke 'jury trial' in de Staatsrechtszaak zal naar verwachting op of rond 24 februari 2025 van start gaan, wat tot verdere schade zal leiden voor GPI.

3.4 Uitingen Energy Transfer over GPI en de Rechtszaken

68. GP Inc. heeft in een publicatie over de zaak de motivering van Energy Transfer voor het doorzetten van de Staatsrechtszaak, ook nadat de Federale Rechtszaak al bij de eerste horde sneuvelde, treffend geschetst als volgt:²³

"When it comes to SLAPP suits like this one, the process itself is the punishment. The burden of time and money to defend constitutionally protected activities from such mischaracterizations is far too high for ordinary citizens and community organizations. As a result, many will decide to keep quiet rather than risk a ruinous judgment."

69. Energy Transfer heeft door haar publieke uitingen bevestigd dat haar doel met de rechtszaken tegen GPI en de andere gedaagden is om hen het zwijgen op te leggen, zoals hierna toegelicht zal worden. Naast het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak tegen GPI heeft Energy Transfer telkens een breed opgezette mediastrategie uitgevoerd. Zij communiceert regelmatig over de zaak en haar eerdere uitingen in dit verband zijn nog steeds voor iedereen online beschikbaar en vindbaar.
70. Tegelijkertijd met het starten van de Federale Rechtszaak publiceert Energy Transfer een artikel over GPI en de andere gedaagden getiteld "Energy Transfer Files Federal Lawsuit Against Greenpeace International, Greenpeace Inc., Greenpeace Fund, Inc., BankTrack And Earth First! For Violation Of Federal And State Racketeering Statutes". Dit artikel wordt overgelegd als **productie 16**.

Het artikel is nog steeds wereldwijd online beschikbaar en vindbaar met behulp van zoekmachines als Google via de url:

<https://ir.energytransfer.com/news-releases/news-release-details/energy-transfer-files-federal-lawsuit-against-greenpeace/>

²³ Greenpeace Inc. 6 June 2024, "The Story of Energy Transfer's \$300 Million Lawsuit, and Why It Matters", <https://www.greenpeace.org/usa/energy-transfer-lawsuit-story/>.

71. In dit artikel noemt Energy Transfer GPI een “rogue environmental group” die onderdeel uit zou maken van een “Enterprise [which] incited, funded, and facilitated crimes and acts of terrorism”. Energy Transfer beschuldigt GPI onder meer van “employ[ing] a pattern of criminal activity and a campaign of misinformation for purposes of increasing donations and advancing their political or business agendas”. Ook zouden GPI en de andere gedaagden verantwoordelijk zijn voor een “misinformation campaign” waarin gebruik zou zijn gemaakt van “manufactured evidence”. Met andere woorden: GPI zou niet terugdeinzen voor het bewust misleiden het algemene publiek met nep-bewijs.
72. Volgens Energy Transfer zou verder aan de orde zijn dat GPI “directly and indirectly funded eco-terrorists on the ground in North Dakota” met als doel “[to] further the Enterprise's corrupt agenda by inducing and directing violent and destructive attacks against law enforcement as well as Plaintiffs' property and personnel”. GPI zou ook betrokken zijn bij “persistent attempted cyber-attacks and telephonic and electronic threats to the physical safety of executives”.
73. Zo misbruikt Energy Transfer de Federale Rechtszaak als aanleiding om dezelfde ernstige en niet-onderbouwde beschuldigingen van strafbaar, niet integer en onrechtmatig handelen in de openbaarheid te brengen. Deze beschuldigingen raken de kern van de integriteit en reputatie van GPI. Als gezegd: GPI heeft slechts haar handtekening gezet, samen met meer dan 500 andere organisaties, onder een open brief van BankTrack. De Federale Rechtszaak, waarin deze ongefundeerde beschuldigingen verpakt als federale RICO-claim aan een rechter zijn voorgelegd, is zoals toegelicht na een ‘motion to dismiss’ vroegtijdig afgewezen.
74. Bij het starten van de Federale Rechtszaak heeft Energy Transfer, bij monde van haar huidige Executive Chairman en toenmalige CEO Kelcy Warren, een inkijk gegeven in haar beweegredenen voor het starten van rechtszaken tegen de Greenpeace-entiteiten. Warren is de oprichter en voormalig CEO van Energy Transfer, LP, en als zodanig de meest prominente stem van Energy Transfer in het publieke debat. Hij behoort tot de 500 rijkste mensen ter wereld, met een geschat persoonlijk fortuin van tussen de 6 en 7 miljard dollar.²⁴
75. Op 25 augustus 2017 verschijnt Kelcy Warren op de televisiezender CNBC (op dat moment als CEO van Energy Transfer) voor een interview over de Federale Rechtszaak. Hoewel er ook andere gedaagden in de Federale Rechtszaak waren luidt de titel van het interview: “ENERGY TRANSFER SUES GREENPEACE”.
76. Tijdens het interview verwijst Warren naar Greenpeace en andere ‘public watchdogs’ als “these people” en zegt over hen: “I am not afraid of these people at all”. Een transcriptie van dit interview wordt overgelegd als **productie 17**. Warren maakt verder duidelijk dat Energy Transfer met het starten van rechtszaken tegen de gedaagde Greenpeace-entiteiten tot doel heeft om hen te laten ‘boeten’ voor hun werk:

“Everybody’s afraid of these environmental groups and the fear that it may look wrong if you fight back (...) but what they did to us is wrong, and they're going to pay for it [...] They’re going to pay for this, they’re going to pay for this”.

²⁴ Begin juni 2024 ziet Bloomberg Warren de 399e rijkste persoon ter wereld; Forbes merkt hem aan als de 483e rijkste persoon ter wereld.

77. Warren zegt expliciet “this can’t be allowed to happen” en zegt “They’re doing this elsewhere in the country, same cast of characters, and somebody’s gotta stand up and we-we chose to do that”. Daarmee signaleert hij volgens GPI duidelijk dat hij wil dat de rechtszaak een voorbeeldfunctie heeft voor alle ‘environmental groups’ en andere partijen die deelnemen aan het publieke debat.
78. Een maand later (september 2017) verschijnt Warren voor een interview met Chris Berg bij Valley News Live. In dit interview is Warren nog duidelijker over de bedoelingen van Energy Transfer. Hij zegt dat Energy Transfer de Federale Rechtszaak heeft aangespannen ‘[to] send a message’, en niet primair om schadevergoeding te krijgen:²⁵

“We’ve created this kind of tolerance where, oh my gosh, you can’t challenge these people in fear that someone is going to say you’re not a friend of the environment. That’s nonsense. [...] Could we get some monetary damages out of this thing, and probably will we? Yeah, sure. Is that my primary objective? Absolutely not. It’s to send a message, you can’t do this, this is unlawful and it’s not going to be tolerated in the United States.”
79. De boodschap is dus: “You can’t do this”, en de bedoeling van Energy Transfer is om een einde te maken aan alle activiteiten van organisaties als GPI. Dat bevestigt Warren later in dit interview, als Berg aan Warren vraagt: “are you trying to cease funding for organisations like Greenpeace?”. Warren antwoordt daarop: “Absolutely”.
80. Hij bevestigt verder dat het aanvullende doel van de Rechtszaken is om GPI (en de andere Greenpeace-organisaties) op ‘non-monetary’ wijze te doen boeten voor haar deelname aan het publieke debat: “whether that paying is-is more monetary or whether that paying is uh, ‘you gotta cease this stuff, people, you can’t keep conducting yourself this way’.”
81. Een transcriptie van dit interview wordt overgelegd als **productie 18**.
82. Energy Transfer laat zich dan ook continu negatief uit over GPI (en de andere Greenpeace entiteiten) en staat in haar publieke uitingen nog steeds achter de door haar geuite beschuldigingen over GPI. Zij heeft verschillende websites waar zij uitingen over GPI op plaatst, zoals de website “Energy Transfer Facts” en de website “DAPL Pipeline Facts”. Op 9 september 2024 heeft Energy Transfer op de eerstgenoemde website GPI nogmaals beschuldigd van “illegal actions” en “breaking the law” en aangegeven dat zij achter haar eerder geuite beschuldigingen jegens GPI staat (**productie 19**).
83. Energy Transfer heeft zelfs twee speciale websites opgezet die gewijd zijn aan de zaak tegen Greenpeace. De eerste website is getiteld “GREENPEACE LAWSUIT: THE FACTS ABOUT ENERGY TRANSFER PARTNERS VS. GREENPEACE”, en is permanent beschikbaar en vindbaar via de url <https://greenpeaceetplawsuit.com/>. Screenshots van deze website worden overgelegd als **productie 20**. Deze website bevat onder meer de hiervoor toegelichte ongefundeerde beschuldigingen aan het adres van onder meer GPI, die in dit kader als “FACTS” gepresenteerd worden. De tweede website, die zeer recent is gelanceerd, is getiteld “TAKE BACK THE TRUTH”. Screenshots van deze website worden overgelegd als **productie**

²⁵ De uitzending is nog steeds online terug te kijken: Valley News Live 1 september 2017, "Energy Transfer Partners CEO, Kelcy Warren, says DAPL was about a money raise", <https://www.valleynewslive.com/content/misc/Energy-Transfer-Partners-CEO-Kelcy-Warren-says-DAPL-was-about-a-money-raise-442409553.html>.

21. De beweerdelijke ‘truth’ die hier gepresenteerd wordt omvat ongefundeerde beweringen als: “Fact: Greenpeace organized, funded and supported illegal acts of trespass, property damage and violence” en “Fact: Greenpeace targeted Energy Transfer’s business constituents with misinformation”.

84. Ook op sociale media blijft Energy Transfer zich uitlaten over de Rechtszaken. In september 2024 publiceert Energy Transfer een tweet met een link naar een artikel over de lopende rechtszaak, waarin het risico wordt belicht dat Greenpeace US als gevolg van de rechtszaken van Energy Transfer failliet zou kunnen gaan. Dit noemt Energy Transfer een ‘wonderful story’ (**productie 22**, p. 1). In een andere tweet linkt Energy Transfer naar een artikel waarin Greenpeace wordt gekwalificeerd als ‘spoiled brats’ en in weer een andere tweet linkt Energy Transfer naar een artikel over de Rechtszaken met de titel: “A lawsuit may end the heyday of destructive environmental activism” (productie 22, p. 2 en 3). Het account Dakota Access Pipeline (@DAPLFacts) plaatst op 7 februari 2025 een tweet met de tekst: “Many fervent activists are losing touch with the fact that free speech is not a license for violence, harassment and vandalism. #EnergyTransfer vs. #Greenpeace.” (productie 22, p. 4).

3.5 Procesverloop

85. Op 23 juli 2024 heeft de raadsman van GPI een brief gestuurd aan elk van de gedaagden waarin gedaagden namens GPI gedaagden aansprakelijk gesteld worden voor de schade die GPI heeft geleden en nog steeds lijdt als gevolg van hun onrechtmatig handelen, bestaande uit het aanspannen van SLAPPs en handelingen in dat kader, waaronder het doen van onjuiste uitingen over GPI (zoals hierboven onder par. 3.4 besproken). Deze brieven worden overgelegd als **productie 23**. GPI sommeert gedaagden om de Staatsrechtszaak in te trekken en aansprakelijkheid te aanvaarden.
86. Op 6 september 2024 reageren gedaagden gezamenlijk op deze brief via hun raadsman Trey Cox van het Amerikaanse advocatenkantoor Gibson Dunn & Crutcher (**productie 24**). In deze brief betwist Energy Transfer dat haar handelwijze, waaronder begrepen het aanspannen van de Staatsrechtszaak en de Federale Rechtszaak, als SLAPP zou kwalificeren. Energy Transfer voert aan dat zij met recht de Rechtszaken tegen GPI zou hebben aangespannen, nu GPI zich schuldig zou hebben gemaakt aan “illegal actions” en “breaking the law”. Zij laat echter (wederom) na te specificeren waar dit onrechtmatige handelen nu precies uit bestaan zou hebben.
87. Tot slot stelt Energy Transfer dat “no existing Dutch or European laws referred to in the Letter can result in any form of liability of Energy Transfer, a U.S.-based company”. Zoals in deze dagvaarding nader wordt toegelicht is dit standpunt onjuist, zowel in zijn algemeenheid als in dit specifieke geval.
88. Op 19 november 2024 reageert GPI via haar raadsman op dit schrijven van Energy Transfer (**productie 25**) en wijst er op dat op grond van onder meer de anti-SLAPP Richtlijn (hierna te bespreken) en het Nederlandse recht ruim voldoende basis bestaat voor juridische actie in Nederland tegen Energy Transfer. In een korte reactie op 4 december 2024 stelt Energy Transfer dat na ‘careful consideration’ van de door GPI aangevoerde wetgeving zij bij haar eerder ingenomen positie blijft en niet zal voldoen aan de sommatie van GPI (**productie 26**).
89. GPI ziet zich daarom genoodzaakt om deze zaak aan de Rechtbank voor te leggen.

4 JURIDISCH KADER

90. Op grond van art. 6:162 lid 1 en 2 BW verbiedt het Nederlands burgerlijk recht onrechtmatig handelen, waaronder wordt verstaan een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.²⁶
91. De relevante wettelijke plichten in dit verband zijn onder meer verschillende grondrechtelijke normen, zoals GPI hierna zal toelichten (par. 4.1). De zorgvuldigheidsnorm wordt in deze zaak verder ingevuld door *soft law* over SLAPPs (par. 4.2). Verder bieden Unierechtelijke normen, waaronder in elk geval de EU-Richtlijn die gericht is op het bieden van bescherming tegen SLAPPs, zowel binnen als buiten de EU, zowel een zelfstandige grondslag voor toewijzing van de vorderingen als een nadere invulling van de zorgvuldigheidsnorm (par. 4.3).
92. Daarnaast verbiedt het Nederlands burgerlijk recht partijen om misbruik te maken van hun recht, waaronder (maar niet beperkt tot) het uitoefenen van een recht met als enig doel een andere partij te schaden of wanneer men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening van een bevoegdheid en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen (artikel 3:13 lid 2 BW).

4.1 Grondrechtelijke normen

93. Op grond van onder meer art. 10 EVRM komt GPI het recht op vrijheid van meningsuiting toe. Blijkens de formulering van art. 10 lid 1 EVRM omvat dit recht ook het recht om informatie te verstrekken en het recht van het publiek om informatie te ontvangen. Volgens vaste rechtspraak van het EHRM volgt uit art. 10 EVRM bovendien een positieve verplichting voor de Staat om deze rechten te verzekeren voor zijn ingezetenen.²⁷ Op grond van onder meer art. 8 EVRM heeft GPI verder het recht op bescherming van haar reputatie.²⁸ Art. 8 EVRM legt positieve verplichtingen op aan de Staat om de onder dit artikel beschermde rechten te verzekeren, ook in horizontale verhoudingen.²⁹
94. Deze rechten volgen tevens uit andere normen van internationaal recht, zoals art. 17 en 19 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten ("IVBPR") en, in de context van het Unierecht art. 7 en art. 11 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (het "Handvest").

²⁶ In par. 6.3 van deze dagvaarding zal GPI nader toelichten dat het Nederlandse recht van toepassing is op deze zaak.

²⁷ Zie bijvoorbeeld recent EHRM 17 december 2024, nrs. 32678/18, 17172/20 en 30564/21 (*Side by Side International Film Festival et al./Rusland*), r.o. 13: "The Court reiterates the key importance of freedom of expression as one of the preconditions for a functioning democracy. Genuine, "effective" exercise of this freedom does not depend merely on the State's duty not to interfere, but may require positive measures of protection."

²⁸ EHRM 16 februari 2016, nr. 8895/10 (*Ärtzekammer Für Wien en Dorner/Oostenrijk*), r.o. 62.

²⁹ EHRM 1 maart 2022, nr. 35582/15 (*I.V.T./Roemenië*), r.o. 45:

"The Court reiterates that while the essential object of Article 8 is to protect the individual against arbitrary interference by public authorities, it does not merely compel the State to abstain from such interference. In addition to this negative undertaking, there may be positive obligations inherent in effective respect for private and family life. These obligations may involve the adoption of measures designed to secure respect for private life even in the sphere of relations of individuals between themselves."

95. In het kader van SLAPPs is verder telkens van belang dat uit verschillende internationale normen, waaronder art. 6 EVRM, volgt dat partijen in beginsel recht hebben op toegang tot een rechter. Tegelijkertijd geldt op grond van art. 17 EVRM dat partijen aan het EVRM geen rechten kunnen ontnemen (en daar dus ook geen beroep op kunnen doen) als hun handelwijze gericht is op “destroying any of the rights and freedoms set forth in the Convention; therefore, no person may be able to take advantage of the provisions of the Convention to perform acts aimed at destroying the aforesaid rights and freedoms”.³⁰

4.2 Internationale ‘soft law’ rechtsbronnen

96. Ten aanzien van SLAPPs zijn er verschillende internationale ‘soft law’ rechtsbronnen waaraan gewicht toekomt bij de interpretatie van de in deze zaak toepasselijke juridisch direct verbindende rechtsnormen. GPI zal deze hierna schetsen.
97. Er bestaan in internationaal verband al geruime tijd zorgen over het misbruik van het recht op toegang tot een rechter om kritische stemmen de mond te snoeren, en zo het maatschappelijke debat over belangrijke onderwerpen te beperken. Zo uit het Comité van Ministers van de Raad van Europa in 2012, nog vóór het gebruik van de term ‘SLAPPs’ gemeengoed was in Europa, zijn zorgen over het (ten onrechte) inzetten van rechtszaken als vorm van intimidatie of als manier om gerechtvaardigde kritiek over onderwerpen van publiek belang te smoren. In het bijzonder wijst het Comité van Ministers op het fenomeen ‘libel tourism’, dat het omschrijft als:

“[a] form of forum shopping when a complainant files a complaint with the court thought most likely to provide a favourable judgment (including in default cases) and where it is easy to sue. In some cases a jurisdiction is chosen by a complainant because the legal fees of the applicant are contingent on the outcome (“no win, no fee”) and/or because the mere cost of the procedure could have a dissuasive effect on the defendant. The risk of forum shopping in cases of defamation has been exacerbated as a consequence of increased globalisation and the persistent accessibility of content and archives on the Internet (...)

In some cases libel tourism may be seen as the attempt to intimidate and silence critical or investigative media purely on the basis of the financial strength of the complainant (“inequality of arms”). In other cases the very existence of small media providers has been affected by the deliberate use of disproportionate damages by claimants through libel tourism.”

98. Het Comité van Ministers onderstreept dat dit ‘libel tourism’ – wat een element van een SLAPP kan zijn – een inbreuk is op het recht van vrijheid van meningsuiting, waaronder het recht om informatie te delen en het recht van het publiek om informatie te ontvangen. Ook wijst het Comité van Ministers op vaste rechtspraak van het EHRM waaruit volgt dat de toewijzing van een disproportionele schadevergoeding in uitingszaken een inbreuk op de door art. 10 EVRM beschermde rechten is.

Deze vaste lijn in de rechtspraak van het EHRM is bijvoorbeeld in 2017 nog eens bevestigd in het *Independent Newspapers*-arrest. Daarin oordeelt het EHRM dat een door een Ierse jury

³⁰ EHRM 27 juni 2023, nr. 47833/20 (*Lenis/Griekenland*), r.o. 38 en verwijzingen aldaar.

toegewezen schadevergoeding van EUR 1.25 miljoen tegen een Ierse krant disproportioneel en in strijd met artikel 10 EVRM was, onder meer overwegend:³¹

“As the Court has indicated previously, it is not necessary to rule on whether the impugned damages’ award had, as a matter of fact, a chilling effect on the press. As a matter of principle, unpredictably large damages’ awards in libel cases are considered capable of having such an effect and therefore require the most careful scrutiny. (...)”

Where, as in this case, there is a shortcoming in the operation of the safeguard at first instance, a defendant may have little option but to bring an appeal against the level of damages awarded, since only through appellate scrutiny can it be assured that the amount bears a reasonable relationship of proportionality to the harm suffered by the plaintiff. The Court notes that this may entail both considerable costs and inevitable delay before the decision is given, a fact emphasized by other defamation cases both concluded and pending (...)

unpredictably high damages in libel cases are considered capable of having a chilling effect and they therefore require the most careful scrutiny and very strong justification.”

99. In deze casus staat overigens het oordeel van de nationale rechter dat de publicatie waar de zaak om draaide onrechtmatig was niet ter discussie: het gaat puur om de hoogte van de toegewezen schadevergoeding. In zoverre is dit arrest geen duidelijk voorbeeld van een SLAPP-zaak. Wel laat het duidelijk zien dat een opmerkelijk hoge (eis tot) schadevergoeding vrijwel altijd in strijd zal zijn met art. 10 EVRM.
100. Een duidelijk voorbeeld van wat tegenwoordig als SLAPP-zaak gekwalificeerd zou worden is de zaak *Steel & Morris* bij het EHRM, waarin twee privé-personen in het Verenigd Koninkrijk tot het betalen van hoge schadevergoedingen veroordeeld waren op vordering van McDonalds en anderen, vanwege het verspreiden van kritische pamfletten. Het EHRM achtte toewijzing van deze hoge schadevergoeding disproportioneel en in strijd met art. 10 EVRM, onder meer nu McDonalds als machtig bedrijf niet had kunnen aantonen dat zij feitelijk enige schade had geleden door verspreiding van een beperkt aantal pamfletten.³²
101. Op 16 oktober 2017 wordt op Malta de onderzoeksjournaliste Daphne Caruana Galizia vermoord met een autobom. Op dat moment lopen er naar aanleiding van haar gedegen berichtgeving in het publieke belang over onder meer corruptie ongeveer 50 rechtszaken tegen haar, zowel binnen als buiten Malta, en waaronder in elk geval één zaak in de Verenigde Staten (Arizona), waar maar liefst USD 40 miljoen schadevergoeding van haar werd geëist.³³ Deze gebeurtenissen leiden wereldwijd tot ophef en onderstrepen dat SLAPPs ook in de EU een groot probleem zijn. Er komt in de jaren daarna meer en meer aandacht

³¹ EHRM 15 juni 2017, nr. 28199/15 (*Independent Newspapers/Ierland*), r.o. 85, 102 en 104.

³² EHRM 15 februari 2005, nr. 68416/01 (*Steel & Morris/Verenigd Koninkrijk*), r.o. 85-98.

³³ P. Milewska 15 juni 2023, ‘SLAPP’s, Daphne’s Law, and the Future of Journalism’, *Verfassungsblog*.

Zie ook: Daphne Caruana Galizia Foundation, ‘Defence against frivolous and vexatious libel suits’,

<https://www.daphne.foundation/en/justice/vexatious-libel-cases>:

“In May 2017, Ali Sadr Hasheminejad, owner and chairman of Pilatus Bank, sued Daphne in an Arizona court in his and Pilatus Bank’s name. The claim was for US\$40,000,000 in damages.”

voor SLAPPs tegen in de EU gevestigde partijen die gebruik maken van hun recht op uitingsvrijheid.

102. De toenmalige Commissaris voor Mensenrechten van de Raad van Europa Dunja Mijatović publiceert in oktober 2020 een 'Comment' getiteld "Time to take action against SLAPPs" (**productie 27**). Op basis van verschillende onderzoeken stelt de Commissaris vast dat het probleem van SLAPPs in Europa aan het verergeren is en dat "journalists, activists and advocacy groups" vooral het doelwit zijn van dergelijke rechtszaken. Zij wijst naast de zaak van Daphne Caruana Galizia op verschillende andere voorbeelden en onderstreept dat dit slechts enkele voorbeelden zijn van SLAPPs die op dat moment spelen.
103. Daarbij benadrukt de Commissaris dat het probleem alle 'public watchdogs' treft: "Public watchdogs in general are affected. Activists, NGOs, academics, human rights defenders, indeed all those who speak out in the public interest and hold the powerful to account might be targeted."
104. Op grond van vaste rechtspraak van het EHRM kwalificeren NGO's als GPI (net als media) als 'public watchdogs' die aanspraak kunnen maken op een hoog niveau van bescherming van hun rechten onder art. 10 EVRM.³⁴ Dat geldt in het bijzonder wanneer NGO's aandacht vragen voor kwesties van publiek belang. Het EHRM heeft NGO's erkend als partijen die een "important contribution to the discussion of public affairs" maken, en het goede functioneren van het maatschappelijk middenveld heeft volgens het EHRM dan ook "significant impact on the proper functioning of a democratic society".³⁵ In zaken die draaien om de uitingsvrijheid van NGO's is de beoordelingsvrijheid van de Staat dus beperkt en zal het EHRM elke ingreep 'scrupulously' beoordelen op noodzaak en proportionaliteit, en de toepassing van eventuele positieve verplichtingen van de Staat ook kritisch beoordelen.³⁶
105. De Commissaris omschrijft enkele veel voorkomende kenmerken van SLAPPs (onderstreping: advocaat):

"SLAPPs are typically disguised as civil or criminal claims such as defamation or libel and have several common features.

First, they are purely vexatious in nature. The aim is not to win the case but to divert time and energy, as a tactic to stifle legitimate criticism. Litigants are usually more interested in the litigation process itself than the outcome of the case. The aim of

³⁴ Zoals onder meer vastgesteld in dit standaardarrest: EHRM 22 april 2012, nr. 48876/08 (*Animal Defenders International/Verenigd Koninkrijk*), r.o. 103. Zie ook Commission Recommendation on protecting journalists and human rights defenders who engage in public participation from manifestly unfounded or abusive court proceedings ("Strategic lawsuits against public participation"), 27 april 2022, SWD(2022) 117 final, par. 7:

"Human rights defenders also play an important role in European democracies, especially in upholding fundamental rights, democratic values, social inclusion, environmental protection and the rule of law. They should be able to participate actively in public life and make their voices heard on policy matters and in decisionmaking processes without fear of intimidation. Human rights defenders refer to individuals or organisations engaged in defending fundamental rights and a variety of other rights, including environmental and climate rights, women's rights, LGBTIQ rights, the rights of the people with a minority racial or ethnic background, labour rights or religious freedoms."

³⁵ EHRM 8 november 2016, nr. 18030/11 (*Magyar Helsinki Bizottság/Hongarije*), r.o. 166-167.

³⁶ *Animal Defenders International*, r.o. 102 en 103.

distracting or intimidating is often achieved by rendering the legal proceedings expensive and time-consuming. Demands for damages are often exaggerated.

Another common quality of a SLAPP is the power imbalance between the plaintiff and the defendant. Private companies or powerful people usually target individuals, alongside the organisations they belong to or work for, as an attempt to intimidate and silence critical voices, based purely on the financial strength of the complainant.

It should be no surprise that SLAPPs are multiplying in areas such as environmental and consumer protection, crime prevention or corruption allegations. A typical example is when a large company sues journalists or activists who have exposed an environmental disaster.”

106. De Commissaris roept op tot het ontwerpen van een ‘comprehensive response’ tegen SLAPPs. Daarbij onderstreept de Commissaris het grote belang van het tegengaan van SLAPPs voor niet alleen de ruimte voor het publieke debat, maar voor het behoud van de democratische samenleving als geheel:

“While this practice primarily affects the right to freedom of expression, it also has a dramatic impact on public interest activities more broadly: it discourages the exercise of other fundamental freedoms such as the right to freedom of assembly and association and undermines the work of human rights defenders.”

107. Deze Comment vindt navolging in de ontwikkeling van wet- en regelgeving tegen SLAPPs, zoals hierna toegelicht zal worden. Ook speelt de Comment een belangrijke rol in de eerste uitspraak van het EHRM waarin SLAPPs genoemd zijn, het *OOO Memo/Rusland*-arrest. Voor zover relevant ziet het EHRM de Comment als bewijs voor “the growing awareness of the risks that court proceedings instituted with a view to limiting public participation bring for democracy, as highlighted by the Council of Europe Commissioner for Human Rights”.³⁷

108. Deze dreiging is wereldwijd erkend. In 2021 publiceert de toenmalige Special Rapporteur on freedom of peaceful assembly and of association, Annalisa Ciampi, een notitie over SLAPPs waarin zij “a significant increase worldwide” van SLAPPs signaleert (**productie 28**). Zij vat veel voorkomende kenmerken van een SLAPP als volgt samen:

“[the term SLAPP] generally refers to a civil lawsuit filed by a corporation against non-government individuals or organizations (NGOs) on a substantive issue of some political interest or social significance. SLAPPs aim to shut down critical speech by intimidating critics into silence and draining their resources. In the process, they distract and deflect discussions on corporate social responsibility, and – by masquerading as ordinary civil lawsuits - convert matters of public interest into technical private law disputes.

Often based upon ambiguous and elastic provisions of law, SLAPPs use a range of tactics to exhaust resources, campaign capacity and morale:

³⁷ EHRM 15 maart 2022, nr. 2840/10 (*OOO Memo/Rusland*), r.o. 23.

- They resort to motions, injunctions and other procedurally onerous processes (particularly the expensive and resource-intensive discovery/disclosure process) to impose heavy burdens on activists and civil society organizations;
- They often target individual campaigners, as well as the organizations they work for, to maximize the SLAPP's capacity to intimidate.

They generally include exorbitant claims for damages and allegations designed to smear, harass and overwhelm the campaigners.

SLAPPs threaten advocacy activities and therefore undermine the ability of civil society actors to effectively exercise their rights to freedom of expression, of assembly and of association."

109. Deze omschrijving sluit aan bij eerdere gezaghebbende omschrijvingen van wat een SLAPP kan zijn.³⁸ Er bestaat dus al in 2021 een zekere mate van consensus over de elementen waaruit kan volgen dat een rechtszaak (of rechtszaken) SLAPP(s) zijn. De Special Rapporteur uit daarbij haar zorgen over de ontwikkelingen rondom SLAPPs in de Verenigde Staten:

"The SLAPP trend has been particularly pronounced in the US, fueled and aided by exorbitant legal fees, the "American rule" of costs apportionment (whereby each party to a lawsuit is responsible for its own attorney fees), and an absence of caps on damages. In a recent report, the free speech group Index on Censorship identified civil litigation as one of a number of growing threats to US press freedom. (...) A worrying new approach has been the use of the Racketeering Influenced and Corrupt Organizations Act (RICO) to intimidate advocacy groups and activists by enabling corporations to smear these groups as "criminal enterprises", while claiming exorbitant damages (RICO entitles plaintiffs to claim treble damages as a punitive measure) for the "harm" they claim to have suffered."

110. De Special Rapporteur wijst er op de toename van SLAPPs temeer onacceptabel is nu op bedrijven internationaalrechtelijke verplichtingen rusten, zowel direct als indirect (bijvoorbeeld de UN Guiding Principles) om mensenrechten te respecteren. Gezien het primaat van internationaal recht constateert de Special Rapporteur dat bedrijven door het aanspannen van SLAPPs hoe dan ook onrechtmatig handelen, ongeacht de rechtmatigheid onder intern/nationaal recht:

"It is a well established principle of international law that the characterization of an act as internationally wrongful is governed by international law. Such characterization is not affected by the characterization of the same act as lawful by internal law. The obligations of corporations under international law, therefore,

³⁸ En ook bij andere documenten en resoluties van de VN, onder meer VN-Mensenrechtenraad, Resolution on the safety of journalists, 6 oktober 2022, A/HRC/RES/51/9, <https://digitallibrary.un.org/record/3992428>, met een omroep aan VN-staten om maatregelen te nemen tegen SLAPPs gezien de ernst van "the rise of strategic lawsuits against public participation, including by business entities, to exercise pressure, intimidate or exhaust the resources and morale of journalists, and the-reby stop them from performing their work, including on matters of public interest" (deze bescherming komt als gezegd ook toe aan andere 'public watchdogs').

prevail over all national laws and regulations, including those protecting human rights.”

111. Binnen de Europese Unie gaan er na de moord op Daphne Caruana Galizia vele stemmen op om bindende Uniewetgeving op te stellen die journalisten, activisten, NGOs en andere ‘public watchdogs’ betere bescherming kan bieden tegen SLAPPs. Talrijke partijen verenigen zich daarop in de brede ‘Coalition Against SLAPPs in Europe’ (“**CASE**”). Mede geïnspireerd door de zoons van Daphne Caruana Galizia – die belast zijn met SLAPPs die ondanks haar dood gewoon doorgaan – zet CASE zich in voor de totstandkoming van wettelijke bescherming tegen SLAPPs in de EU. Deze inspanningen hebben mede geresulteerd in de totstandkoming van de hierna te bespreken wet- en regelgeving.
112. Het Europees Parlement (“EP”) neemt in 2021 een resolutie aan over SLAPPs waarin het EP verwijst naar een lange lijst van onderzoeken en stellingnames over SLAPPs en constateert dat (i) SLAPPs “a direct and detrimental impact on democratic participation, societal resilience and dialogue” hebben en (ii) SLAPPs direct in strijd zijn met de kernwaarden van de EU zoals neergelegd in art. 2 VEU (**productie 29**).³⁹
113. Het EP uit dan ook zijn zorgen over SLAPPs en roept de Commissie op tot het ontwikkelen van ‘harde’ en ‘zachte’ wetgeving ter bescherming van slachtoffers van SLAPPs (waaronder “NGO’s, civil society and other actors actors engaging in public participation, such as those working on human rights and environmental issues”, onder M). Het EP benoemt daarbij dat “SLAPPs and SLAPP threats may also be brought against watchdogs within the Union by actors in third countries and before courts in third countries” (productie 29, onder N). Zonder wetgeving vanuit de EU zullen SLAPPs volgens het EP “continue to threaten democracy, the rule of law and the fundamental rights of freedom of expression, association and peaceful assembly and information in the Union” (par. 22). Daarbij roept het EP op om het begrip ‘SLAPP’ breed te definiëren, want “if measures only address defamation lawsuits, actions on other civil matters or criminal procedures may still be used at the initiative of claimants based in or outside the Union” (par. 22).
114. In april 2022 geeft de Europese Commissie (de “**Commissie**”) invulling aan de oproep van het EP door de publicatie van een Aanbeveling en het eerste concept van de hierna te bespreken anti-SLAPP richtlijn.⁴⁰

4.3 Anti-SLAPP Richtlijn en Aanbeveling Comité van Ministers

115. In april 2022 publiceert de Commissie het eerste wetsvoorstel voor een anti-SLAPP Richtlijn. Deze richtlijn wordt ook wel ‘Daphne’s Law’ genoemd, ter nagedachtenis aan Daphne Caruana Galizia wiens zaak mede heeft geleid tot de totstandkoming van deze wetgeving. Na het doorlopen van het gebruikelijke wetgevingstraject is op 11 april 2024 de Richtlijn 2024/1069 betreffende de bescherming van doelwitten van SLAPP (hierna ook “de **Richtlijn**”)

³⁹ Deze waarden als neergelegd in art. 2 TEU zijn: “the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities. These values are common to the Member States in a society in which pluralism, non-discrimination, tolerance, justice, solidarity and equality between women and men prevail.”

⁴⁰ Europese Commissie 27 april 2022, Recommendation on protecting journalists and human rights defenders who engage in public participation from manifestly unfounded or abusive court proceedings (“Strategic lawsuits against public participation”), SWD(2022) 117 final.

definitief vastgesteld en in werking getreden op 6 mei 2024.⁴¹ De transpositietermijn is vastgesteld op twee jaar na inwerkingtreding, dus 7 mei 2026 (art. 22 lid 1 Richtlijn).⁴² De authentieke Engelse taalversie van de Richtlijn wordt overgelegd als **productie 30**.

116. De Richtlijn is een nadere uitwerking van het door art. 11 Handvest en art. 10 EVRM beschermde recht op vrijheid van meningsuiting en vrijheid van informatie (overweging 4 Richtlijn). Dit recht omvat onder meer de vrijheid om een mening te hebben en om informatie te delen met het publiek, zonder inmenging van publieke autoriteiten en 'regardless of frontiers'. Uit de overwegingen van de Richtlijn volgt dat het doel ervan is om te verzekeren dat journalisten en mensenrechtenverdedigers binnen de EU en haar lidstaten actief deel kunnen nemen aan het publieke leven en debat, en partijen ter verantwoording kunnen roepen zonder angst voor intimidatie (overweging 11 Richtlijn). Mensenrechtenverdedigers zijn in de Richtlijn als volgt gedefinieerd (overweging 11 Richtlijn):

"Mensenrechtenverdedigers zijn personen, groeperingen en maatschappelijke organisaties die universeel erkende mensenrechten en fundamentele vrijheden bevorderen en beschermen. Mensenrechtenverdedigers zetten zich in om burger-, politieke, economische, sociale, culturele, milieu-, klimaat-, vrouwen- en lhbtq-rechten te bevorderen en te beschermen en directe of indirecte discriminatie, zoals bepaald in artikel 21 van het Handvest, te bestrijden. In het licht van het milieu- en klimaatbeleid van de Unie moet ook aandacht worden besteed aan de milieurechtenverdedigers, aangezien zij een belangrijke rol spelen in Europese democratieën."

117. De dreiging van SLAPPs voor het publieke debat en een democratische samenleving die breed is gesignaleerd wordt in de overwegingen onderschreven, evenals de noodzaak voor Uniewetgeving om een minimum beschermingsniveau tegen SLAPPs binnen de EU te realiseren.
118. Uitgangspunt bij de Richtlijn is dat de daarin vastgelegde regels van toepassing zijn op SLAPPs met een 'cross-border' element, hoewel het lidstaten vrijstaat hier verdergaande bescherming voor te bieden. In dit verband geeft de Richtlijn bijzondere aandacht aan de dreiging die voortvloeit uit SLAPPs die in derde landen ('third countries', dus buiten de EU) tegen in de EU gevestigde 'public watchdogs' worden aangespannen (overweging 43 Richtlijn, onderstreping: advocaat):

"In een grensoverschrijdende context is het ook van belang om de dreiging te onderkennen die uitgaat van SLAPP's in derde landen tegen journalisten, mensenrechtenverdedigers en andere personen die bij publieke participatie betrokken zijn en in de Unie wonen of gevestigd zijn. Als gevolg van SLAPP's in derde landen kunnen bij publieke participatie betrokken personen tot buitensporige schadevergoedingen worden veroordeeld. Gerechtelijke procedures

⁴¹ De volledige titel van de Richtlijn luidt als volgt: Richtlijn (EU) 2024/1069 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht ("strategische rechtszaken tegen publieke participatie").

⁴² Zie voor een gedetailleerd overzicht van het wetgevingstraject de pagina 'Legislative Train Schedule' op de site van het EP, beschikbaar via: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-european-democracy-action-plan/file-initiative-against-abusive-litigation-targeting-journalists-and-rights-defenders>.

in derde landen zijn gecompliceerder en duurder voor de doelwitten van SLAPP's. Om de democratie en het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie in de Unie te waarborgen en om te voorkomen dat de door deze richtlijn geboden waarborgen worden ondermijnd door het aanspannen van gerechtelijke procedures in andere rechtsgebieden, is het van belang om bescherming te bieden tegen kennelijk ongegronde vorderingen en misbruik van procesrecht gericht tegen publieke participatie in derde landen."

119. De Richtlijn onderstreept daarbij dat SLAPPs ook impact hebben op andere rechten van de slachtoffers van SLAPPs dan de uitingsvrijheid, zoals het recht op reputatie (overweging 16) "Gerechtelijke procedures tegen publieke participatie kunnen nadelige gevolgen hebben voor de geloofwaardigheid en de reputatie van bij publieke participatie betrokken natuurlijke personen en rechtspersonen en kunnen hun financiële en andere middelen uitputten". Inderdaad, zo blijkt expliciet uit de Richtlijn (overweging 46): "Het is juist de bedoeling van SLAPP-eisers die misbruik maken van procesrecht gericht tegen publieke participatie om dergelijke schade te veroorzaken".
120. Zoals hierna toegelicht zal worden bevat de Richtlijn dan ook, in het licht van deze grote risico's voor slachtoffers van SLAPPs verschillende specifieke bepalingen om partijen die gevestigd zijn in de EU te beschermen tegen SLAPPs.
121. Art. 1 Richtlijn bepaalt het onderwerp van de Richtlijn, namelijk "[te voorzien in] waarborgen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen die aanhangig worden gemaakt tegen natuurlijke personen en rechtspersonen, vanwege hun betrokkenheid bij publieke participatie". Art. 2 Richtlijn beperkt de werking van de Richtlijn tot civiele of commerciële zaken met 'grensoverschrijdende gevolgen' die worden aangebracht door het starten van "burgerlijke of handelszaken met grensoverschrijdende gevolgen die in burgerrechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt, met inbegrip van procedures voor voorlopige en bewarende maatregelen en reconventionele vorderingen waarvan in burgerrechtelijke procedures kennis wordt genomen, ongeacht de aard van het gerecht". Art. 3 lid 1 Richtlijn bepaalt dat de Richtlijn minimumharmonisatie betreft, en dat het lidstaten dus vrij staat om verdergaande bescherming te bieden voor slachtoffers van SLAPPs.
122. De Richtlijn biedt bescherming tegen "kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht" (art. 1 Richtlijn, "manifestly unfounded or abusive court proceedings"), waarbij 'abusive court proceedings' krachtens art. 4 lid 3 Richtlijn breed gedefinieerd is:

"gerechtelijke procedures die niet worden ingeleid om daadwerkelijk een recht te doen gelden of uit te oefenen, maar die als voornaamste doel het voorkomen, beperken of bestraffen van publieke participatie hebben, waarbij vaak misbruik wordt gemaakt van ongelijke machtsverhoudingen tussen de partijen en ongegronde vorderingen worden ingesteld. Mogelijke aanwijzingen voor een dergelijk doel omvatten bijvoorbeeld:

 - (a) de onevenredige, buitensporige of onredelijke aard van de vordering of een deel daarvan, met inbegrip van de buitensporige waarde van het geschil;
 - (b) het bestaan van meerdere procedures die door de eiser of met hem of haar gelieerde partijen aanhangig zijn gemaakt in verband met soortgelijke aangelegenheden;

- (c) intimidatie, pesterijen of bedreigingen door de eiser of diens vertegenwoordigers voor of tijdens de gerechtelijke procedure, alsmede gelijksoortige gedragingen door de eiser in gelijksoortige of gelijktijdige zaken;
 - (d) het te kwader trouw gebruiken van procedurele tactieken, zoals het vertragen van de procedure, forumshoppen door middel van fraude of misbruik van procesrecht of het te kwader trouw stopzetten van zaken in een later stadium van de procedure.”
123. Daarbij is van belang dat dit geen uitputtende of cumulatieve set criteria is: het gaat hier slechts om ‘indicatoren’ van een SLAPP. In de overwegingen van de Richtlijn staan nog verschillende andere indicatoren en aanwijzingen waaruit opgemaakt kan worden dat er sprake is van een SLAPP. Daarbij is van belang dat ook als een zaak deels gefundeerd is, dit niet uitsluit dat er sprake kan zijn van een SLAPP (overweging 29 Richtlijn):
- “Vorderingen die zijn ingediend in het kader van misbruik van procesrecht gericht tegen publieke participatie kunnen geheel of gedeeltelijk ongegrond zijn. Dit betekent dat een vordering niet noodzakelijkerwijs volledig ongegrond hoeft te zijn om de procedure als misbruik van procesrecht te beschouwen. Zo kan er zelfs bij een kleine schending van persoonlijkheidsrechten die aanleiding kan geven tot een bescheiden vordering tot schadevergoeding op grond van het toepasselijke recht, nog steeds sprake zijn van misbruik van procesrecht zijn indien een kennelijk buitensporig bedrag of buitensporige voorziening in rechte wordt gevorderd.”
124. Voor zover in de onderhavige zaak relevant bevat de Richtlijn in Hoofdstuk 5 aan in de EU gevestigde partijen bescherming tegen SLAPPs in derde landen, dus landen buiten de EU. Art. 16 Richtlijn biedt bescherming tegen de tenuitvoerlegging van in derde landen gewezen vonnissen in SLAPP-zaken: dat is in deze zaak (nog) niet aan de orde.
125. Art. 17 lid 1 Richtlijn biedt in een EU-lidstaat gevestigde partijen verdere bescherming tegen in derde landen tegen hen aanhangig gemaakte SLAPPs:
- “De lidstaten zorgen ervoor dat, wanneer misbruik van procesrecht wordt gemaakt gericht tegen publieke participatie aanhangig is gemaakt door een buiten de Unie wonende of gevestigde eiser bij een gerecht in een derde land tegen een in een lidstaat wonende natuurlijke persoon of gevestigde rechtspersoon, die persoon voor de gerechten van zijn of haar woon- of vestigingsplaats vergoeding kan vorderen voor de schade en de kosten die in verband met de procedure voor het gerecht van het derde land zijn geleden.”
126. Hieruit volgt dus dat het in EU-lidstaten mogelijk moet zijn voor een partij die in die lidstaat is gevestigd, en tegen wie een SLAPP in een derde land aanhangig is gemaakt, voor de rechter van de betreffende lidstaat een eis tot schadevergoeding in te dienen tegen de eiser in de SLAPP. Blijkens de overwegingen bij de Richtlijn geldt in dit verband dat het in een EU-lidstaat gevestigde slachtoffer van een SLAPP in een derde land “ongeacht of er een beslissing is gewezen dan wel of er een eindbeslissing is genomen, aangezien doelwitten van SLAPP’s schade kunnen lijden en kosten kunnen maken vanaf het begin van gerechtelijke procedures en mogelijk zonder dat er een beslissing wordt gewezen, zoals wanneer de vordering wordt ingetrokken” (overweging 44).

127. Op grond van art. 17 lid 2 Richtlijn kunnen lidstaten de toepassing van het bepaalde in art. 17 lid 1 Richtlijn tot op zekere hoogte beperken zolang de SLAPP in het derde land nog aanhangig is. Nederland heeft aangegeven geen gebruik te zullen maken van deze beperking, zoals hierna verder toegelicht zal worden. Art. 17 lid 1 Richtlijn geldt daarom in volle omvang voor Nederland.

128. Uit de Richtlijn volgt verder dat er ruim baan dient te zijn voor toewijzing van vorderingen in zaken waar slachtoffers van SLAPPs bescherming in rechte vragen, waaronder een bevel tot publicatie van het in een dergelijke zaak te wijzen vonnis (overweging 31 Richtlijn):

“The main objective of giving courts or tribunals the possibility of imposing penalties or other equally effective appropriate measures is to deter potential claimants from initiating abusive court proceedings against public participation. Other appropriate measures, including the payment of compensation for damage or the publication of the court decision, where provided for in national law, should be as effective as penalties.”

129. Vlak voordat de Richtlijn definitief is aangenomen, op 11 april 2024, heeft het Comité van Ministers van de Raad van Europa op 5 april 2024 een Aanbeveling gepubliceerd over de bestrijding van SLAPPs (**productie 31**), overwegende dat op de lidstaten op grond van art. 10 EVRM onder meer een positieve verplichting rust om een veilig en positief klimaat te verzekeren voor deelname aan het publieke debat, zonder angst voor represailles (p. 1).⁴³

130. Het Comité van Ministers onderstreept verder de bijzondere dreiging die uitgaat van SLAPPs met een ‘cross-border’ element, gezien de extra complexiteit, kosten en stress die dergelijke zaken doorgaans met zich meebrengen (punt 11). Ook moedigt het Comité van Ministers lidstaten van de Raad van Europa aan om de bescherming van art. 17 lid 1 Richtlijn te verzekeren voor hun ingezetenen (punt 14):

“Member States are encouraged to introduce rules to ensure that, where SLAPPs have been brought before judicial or other authorities of a third country against a natural or legal person domiciled in a member State, that person may seek, before judicial or other authorities of the place where they are domiciled, compensation of the damages and the costs incurred in connection with the proceedings before the judicial or other authorities of the third country, irrespective of the domicile of the claimant in the proceedings in the third country.”

5 BEVOEGDHEID EN TOEPASSELIJK RECHT

5.1 Toetsingskader bevoegdheid

131. In art. 7, aanhef en lid 2 Brussel Ibis is bepaald:

“Een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, kan in een andere lidstaat voor de volgende gerechten worden opgeroepen (...) ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad, voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen.”

⁴³ Zie in dit verband ook EHRM 14 september 2010, nr. 2668/07 e.a. (*Dink/Turkije*), r.o. 106.

132. Uit de jurisprudentie van het HvJ EU volgt dat in zaken over verbintenissen uit onrechtmatige daad zowel opgeroepen kan worden voor de rechter van de plaats waar de schadeveroorzakende handeling heeft plaatsgevonden (*Handlungsort*) als de plaats waar de schade is ingetreden (*Erfolgsort*). De eiser kan kiezen bij welke plaats hij de gedaagde(n) in rechte oproept. Gedaagden zijn allen buiten de EU gevestigd, waarmee de rechtsmacht van de Nederlandse rechter volgt uit art. 6, aanhef en onder e Rv, dat is gebaseerd op (en naar vaste rechtspraak op dezelfde wijze uitgelegd wordt als) art. 7, aanhef en lid 2 Brussel I bis.
133. Art. 17 lid 2 Richtlijn verplicht, zoals hiervoor toegelicht, lidstaten om te verzekeren dat de rechter in die lidstaat bevoegd is om zaken te behandelen waarin slachtoffers van SLAPPs in derde landen vergoeding eisen van de schade en de kosten die in verband met de procedure voor het gerecht van het derde land zijn geleden ("the damage and the costs incurred in connection with the proceedings before the court or tribunal of the third-country"). Dit is in Nederland al mogelijk, gezien het bepaalde in art. 6, aanhef en onder e Rv.⁴⁴
134. Op 1 oktober 2024 heeft de wetgever in het kader van de internetconsultatie de concept Implementatiewet anti-SLAPP Richtlijn met de bijbehorende concept Memorie van Toelichting gepubliceerd (deze stukken worden overgelegd als **productie 32 en 33**).⁴⁵ Het gaat om een beperkte wetswijziging. De wetgever licht dit in de concept Memorie van Toelichting als volgt toe:

"Op de in deze richtlijn opgenomen maatregel van zekerheidstelling voor de proceskosten en schadevergoeding na, voorziet het Nederlandse (proces)recht reeds in de door de richtlijn voorgeschreven maatregelen. Hiervoor is dus geen afzonderlijke implementatie nodig."

135. De wetgever bevestigt in de concept Memorie van Toelichting expliciet dat implementatie van de Richtlijn eveneens niet nodig is ten aanzien van art. 17 lid 1 Richtlijn, overwegend:

Op grond van deze bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat als een SLAPP aanhangig is gemaakt door een buiten de Unie wonende of gevestigde eiser bij een gerecht in een derde land tegen een in een lidstaat wonend SLAPP-doelwit, dat SLAPP-doelwit bij een gerecht van zijn of haar woon- of vestigingsplaats vergoeding kan vorderen voor de schade en de kosten die in verband met de procedure voor het gerecht van het derde land zijn geleden. Het Nederlandse recht voorziet al in deze regeling.

De Nederlandse regeling sluit aan op artikel 7 Verordening Brussel I bis. Op basis van vaste rechtspraak ziet de bepaling van artikel 7 sub 2 (plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan) zowel op het schadebrengende feit als op de plaats waar de directe schade is ingetreden. Bij SLAPPs in een derde land gericht tegen een in Nederland woonachtig persoon mag worden aangenomen dat

⁴⁴ Zie bijvoorbeeld Rb. Den Haag 9 oktober 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:10254 (*Ard-Choille*), r.o. 5.41 en 5.42; Rb. Overijssel, locatie Almelo 20 mei 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:1808, r.o. 2.9.; alsook Rb. Amsterdam 9 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2021:950 (*Bellingcat/RIA FAN*), r.o. 2.1; Gerechtshof Den Haag 6 oktober 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3904 (*X/Google*), r.o. 3.3.2. Zie voor Europese rechtspraak in dit verband bijvoorbeeld HvJ EU 28 januari 2015, C-375/13, ECLI:EU:C:2015:37 (*Kolassa*), HvJ EU 12 september 2018, C-304/17, ECLI:EU:C:2018:701 (*Löber/Barclays*).

⁴⁵ Zie: <https://www.internetconsultatie.nl/antislapp/b1>.

de directe schade voor deze persoon zich (ook) voordoet in Nederland. Dit betekent dat voor de implementatie van artikel 17 richtlijn al een voorziening is getroffen.”

136. Zoals hiervoor al genoemd ziet de wetgever verder af van de mogelijkheid tot beperking van bescherming van slachtoffers van SLAPPs ex art. 17 lid 2 Richtlijn, overwegend:

“Ingevolge het tweede lid van artikel 17 van de richtlijn kunnen lidstaten de mogelijkheid om schadevergoeding te vragen in de lidstaat van het SLAPP-doelwit beperken zolang een procedure aanhangig is in een derde land. Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt, omdat er geen reden is om de mogelijkheden van potentiële SLAPP-doelwitten in deze te beperken.”

137. Hieruit volgt dat de wetgever een zo breed mogelijke bescherming van ‘potentiële SLAPP-doelwitten’ beoogt. Voor de bescherming tegen SLAPPs in derde landen is er dus al een voorziening getroffen in het Nederlandse procesrecht en is implementatie niet nodig. Wel geeft art. 17 lid 1 Richtlijn verder houvast bij de invulling van de bestaande criteria voor rechtsmacht.

5.2 Toepassing toetsingskader op onderhavige casus

138. De grondslag van deze zaak is het onrechtmatig handelen van gedaagden jegens GPI, c.q. misbruik maken van recht jegens GPI, in het bijzonder door SLAPPs tegen GPI aan te spannen in een derde land (de Verenigde Staten) en alle handelingen die daarmee verband houden, waaronder het publiceren van onjuiste uitingen over GPI die wereldwijd (waaronder in Nederland) beschikbaar en vindbaar zijn via het internet.⁴⁶
139. GPI, dat in Nederland gevestigd is, lijdt hierdoor schade, op grond waarvan mag worden aangenomen dat de directe schade voor GPI zich (ook c.q. in elk geval) voordoet in Nederland. Zie in dit verband de hiervoor aangehaalde toelichting van de wetgever specifiek in de context van SLAPPs: “Bij SLAPPs in een derde land gericht tegen een in Nederland woonachtig persoon mag worden aangenomen dat de directe schade voor deze persoon zich (ook) voordoet in Nederland.” Dat geldt in deze zaak dus ook. De schade die GPI door de handelwijze van GPI lijdt kan zij dus in een zaak voor de Nederlandse rechter vorderen op grond van (in elk geval) art. 6, aanhef en onder e Rv, in samenhang gelezen met art. 7 Verordening Brussel I bis en art. 17 lid 1 Richtlijn.
140. De schade die GPI lijdt is te kwalificeren als vermogensschade, schade door het opzettelijk frustreren van GPI in het verwezenlijken van haar ideële doelen en reputatieschade. Voor een uitgebreidere bespreking hiervan verwijst GPI naar par. 7 van deze dagvaarding: zie aldaar.
141. Deze schade lijdt GPI (ook c.q. in elk geval) in Nederland, waar het centrum van haar belangen is. GPI is sinds 1979 statutair gevestigd in Nederland (te Amsterdam) en houdt kantoor aan het Surinameplein te Amsterdam, waar ook een significant deel van haar personeel werkt: 131 van haar medewerkers werken in Nederland (228 andere medewerkers zijn in verschillende landen wereldwijd werkzaam). De in Nederland werkzame werknemers van GPI hebben een arbeidsovereenkomst waarop Nederlands recht van toepassing is. GPI heeft de

⁴⁶ Zie in dit verband HvJEU 25 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:685 (*eDate*).

ANBI-status en publiceert in dit verband jaarlijks de op grond daarvan verplichte informatie.⁴⁷ De meest recente jaarrekening van GPI (2023) wordt overgelegd als **productie 34**. GPI houdt zijn bankrekeningen verder aan in Nederland.

142. Als gezegd is GPI de houder van de handelsmerken van het Greenpeace-netwerk. De andere entiteiten in het Greenpeace-netwerk ontvangen toestemming van GPI om deze rechten te gebruiken via een licentieovereenkomst waarop Nederlands recht van toepassing is.
143. GPI is tevens bevrachter van verschillende schepen, zoals de befaamde Arctic Sunrise en de Rainbow Warrior, die varen onder Nederlandse vlag. Er zijn in totaal 89 bemanningsleden in dienst bij GPI, die allen een arbeidsovereenkomst naar Nederlands recht hebben. De crew die werkt op de schepen van GPI, en woonachtig is in de EU, valt dan ook onder de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij.
144. Op grond van het voorgaande komt de Nederlands rechter rechtsmacht toe in deze zaak. Voor zover de Rechtbank nader bewijs vergt van de stelling dat het centrum van de belangen van GPI in Nederland is gelegen, en/of de stelling dat GPI op de hiervoor omschreven wijzen in Nederland schade heeft geleden, biedt GPI dat bij deze uitdrukkelijk aan.
145. De relatieve bevoegdheid van de Rb. Amsterdam volgt uit het bepaalde in art. 102 Rv.⁴⁸
146. GPI wil er tot slot nog op wijzen dat deze zaak op verschillende vlakken bijzonder is, omdat er – voor zover zij weet – geen precedent voor bestaat. Immers, zij vraagt om bescherming tegen in SLAPP in een land dat buiten de EU is gelegen, waarbij verschillende nieuwe relevante normen van belang zijn (o.a. de Richtlijn en soft law over SLAPPs). Deze normen vereisen toepassing van het nationale procesrecht in lijn met het doel om vergaande bescherming tegen SLAPPs te verwezenlijken. Toepassing van het nationale procesrecht dient dan ook in lijn te zijn met het bepaalde in deze normen. Zie in dit verband overweging 32 Richtlijn, dat waarin expliciet is toegelicht dat de toepassing van “alle procedurele waarborgen” uit de Richtlijn “niet onnodig moeilijk” mag zijn voor slachtoffers van SLAPPs. Het zou dus wringen met de bedoeling van de Richtlijn en de consensus binnen de EU/Raad van Europa die volgt uit de hiervoor geciteerde ‘soft law’ normen om in het nationale procesrecht hoge formele drempels op te werpen voor bescherming tegen SLAPPs. Dat geldt temeer nu de Nederlandse wetgever zelf aangeeft dat geen aanpassing van de Nederlandse wet nodig is voor de implementatie van de Richtlijn, waarmee de inhoud van de Richtlijn direct afdwingbaar is.

5.3 Toepasselijk recht

147. Nu de schade van GPI zich voordoet in Nederland en onder meer bestaat uit reputatieschade, zoals hiervoor toegelicht, is op grond van art. 10:159 BW, in samenhang gelezen met art. 4 lid 1 van de Rome II-Verordening, de Richtlijn en het Nederlandse recht van toepassing op deze zaak.⁴⁹

⁴⁷ Zie: <https://www.greenpeace.org/international/about/annual-report/>.

⁴⁸ Zie in dit verband Rb. Amsterdam 9 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:950 (*Bellingcat/OOO Fan*), r.o. 2.1.

⁴⁹ Art. 4 lid 1 Rome-II Verordening bepaalt immers: “Tenzij in deze verordening anders bepaald, is het recht dat van toepassing is op een onrechtmatige daad het recht van het land waar de schade zich voordoet, ongeacht in welk land de schadeveroorzakende gebeurtenis zich heeft voorgedaan en ongeacht in welke landen de indirecte gevolgen van die gebeurtenis zich voordoen.” Zie ook HR 3 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1054 (*Dahabshii*),

6 ONRECHTMATIG HANDELEN EN MISBRUIK VAN RECHT ENERGY TRANSFER

148. De als “SLAPP” aan te merken handelwijze van Energy Transfer jegens GPI, waaronder het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak (samen: de “**Rechtszaken**”) door Energy Transfer tegen GPI, en het doen van onjuiste uitingen over GPI, is onrechtmatig en kwalificeert als misbruik van recht naar het Nederlandse civiele recht (art. 6:162 en 3:13 BW), gelezen in samenhang met artikel 8 en 10, artikel 7, 10 en 11 Handvest en het bepaalde in de Richtlijn. GPI zal hierna toelichten waaruit dit onrechtmatige handelen en misbruik van recht bestaat. Zij gaat eerst in op het onrechtmatige handelen ex art. 6:162 BW.
149. Energy Transfer handelt onrechtmatig jegens GPI in de zin van art. 6:162 BW, door in strijd te handelen met haar wettelijke plichten en in strijd met wat volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betamelijk is.
150. De wettelijke plichten die op Energy Transfer rusten zijn onder meer nader uitgewerkt in art. 8 en 10 EVRM en de Richtlijn, in samenhang gelezen met art. 7 en 11 Handvest.⁵⁰ De handelwijze van Energy Transfer, zoals hierna verder toegelicht, is strijdig met deze de op haar rustende wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit deze normen, in het bijzonder het niet schaden van de uitingsvrijheid van GPI en het niet schaden van de reputatie van GPI.
151. Op de Staat rust bovendien zoals toegelicht ex art. 8 en 10 EVRM een positieve verplichting om de door dat artikel beschermde rechten te verzekeren. Deze positieve verplichting is nader ingevuld door het bepaalde in de Richtlijn en de hiervoor besproken overige rechtsbronnen. Het grote belang van GPI bij bescherming door de Nederlandse rechter tegen de door Energy Transfer aangespannen SLAPPs is ook hierin gelegen. De handelwijze van Energy Transfer leidt immers tot een groot ‘chilling effect’ voor GPI, en overigens ook voor andere organisaties die zich zouden willen uitlaten over Energy Transfer of andere machtige partijen in de Verenigde Staten. Deze mate van beperking van de rechten van GPI ex art. 8 en 10 EVRM (en van het publiek ex art. 10 EVRM) is in de Nederlandse en Europese rechtssfeer onaanvaardbaar.
152. Uit de toepasselijke grondrechtelijke normen, de normen van ‘soft law’ die hiervoor zijn besproken en de Richtlijn is verder glashelder dat het aanspannen van een SLAPP en in samenhang daarmee het doen van onjuiste uitingen over een partij tegen wie een SLAPP is aangespannen in strijd is met de maatschappelijke betamelijkheid. Ook daarom handelt Energy Transfer onrechtmatig jegens GPI. GPI wijst daarbij in elk geval met nadruk op de duidelijke consensus die binnen de EU en de Raad van Europa bestaat dat SLAPPs, en juist ook SLAPPs in landen buiten de EU c.q. Raad van Europa, een groot gevaar zijn voor de uitingsvrijheid en daarmee de democratie. De lidstaten moeten daarom alles op alles zetten om partijen die zich binnen hun rechtssfeer bevinden daartegen te beschermen. Daaruit valt, naar overtuiging van GPI, ook op te maken dat bestaande wet- en regelgeving zo dient te worden uitgelegd dat slachtoffers van SLAPPs maximale bescherming dienen te krijgen en op zo eenvoudig mogelijke wijze aanspraak moeten kunnen maken op deze bescherming in rechte (zie ook overweging 32 Richtlijn, hiervoor aangehaald).
153. GPI meent verder dat de toepasselijke normen van Nederlands recht in directe samenhang gelezen kunnen worden met de relevante bepalingen in de Richtlijn, zoals de Nederlandse

⁵⁰ Deze wettelijke plichten vinden naar vaste rechtspraak ook toepassing in relaties tussen private partijen via de leer van de horizontale werking van grondrechten.

wetgever ook expliciet bevestigt. Voor zover uw Rechtbank hier anders over zou oordelen, geldt in elk geval dat het in deze zaak toepasselijke recht zoals hiervoor uiteengezet in conformiteit met de Richtlijn dient te worden uitgelegd.

154. De handelwijze van Energy Transfer die met inachtneming van het voorgaande als onrechtmatig jegens GPI is aan te merken, en waar GPI uw Rechtbank in deze zaak bescherming tegen vraagt, is als volgt te kenschetsen:
 - (i) GPI is een in Amsterdam gevestigde NGO die zich inzet voor het publieke belang en in dat kader gebruik heeft gemaakt van haar uitingsvrijheid om legitieme kritiek te uiten op Energy Transfer. Daarop is zij tot tweemaal toe door Energy Transfer in slepende en complexe civiele procedures betrokken in de Verenigde Staten (een derde land in de zin van de Richtlijn). Hiermee valt de zaak binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn (art. 1 en 2 Richtlijn) en is er sprake van een 'grensoverschrijdend' element, waarmee ook vaststaat dat de behandeling van deze zaak complexer en kostbaarder is voor GPI (overweging 43 Richtlijn);
 - (ii) In de onderhavige zaak speelt in dit kader de bijzondere omstandigheid dat uit uitingen van Energy Transfer zélf op te maken valt dat het doel van Energy Transfer met het aanspannen van de Rechtszaken is het straffen van het Greenpeace-netwerk voor zijn (zeer beperkte) betrokkenheid bij de protesten tegen de DAPL. Daarmee wenst Energy Transfer een signaal af te geven, niet alleen aan Greenpeace maar aan alle groepen die zich inzetten in het publiek belang, zoals zij zei: de procedures zijn bedoeld "to send a message, you can't do this (...) and it's not going to be tolerated in the United States". Het beperken van de ruimte voor, en deelname aan, het publieke debat in een pluriforme democratie is geen legitiem doel voor het aanspannen van rechtszaken. Energy Transfer komt dus, voor zover relevant, ook geen (geslaagd) beroep toe op art. 6 EVRM of een vergelijkbare grondrechtelijke bepaling. Zie in meer detail onder (v).
 - (iii) Hiervoor is in detail uiteengezet dat de Rechtszaken kennelijk ongefundeerd zijn. GPI wijst er daarbij op dat voor toepassing van de bepalingen uit de Richtlijn voldoende is dat een rechtszaak kwalificeert als misbruik van recht óf ongefundeerd is (art. 1 Richtlijn). GPI meent dat de Rechtszaken onder beide categorieën vallen. Overigens is voor de behandeling van deze zaak alleen van belang dat de eisen in de Rechtszaken jegens GPI ongefundeerd zijn. GPI meent dat dit evenzo geldt voor de eisen jegens alle andere gedaagden, maar dat is niet relevant voor de beoordeling van de onderhavige zaak. In dit verband is nog relevant dat Energy Transfer vanuit het oogpunt van schadebeperkend handelen gehouden is de Staatsrechtszaak jegens GPI in te trekken, maar dat zij dit welbewust heeft geweigerd.
 - (iv) Er is evident sprake van een ongelijke machtsverhouding tussen GPI en Energy Transfer (art. 4 lid 3 Richtlijn). Energy Transfer is een gigantisch bedrijf dat in 2023 bijna USD 80 miljard omzet genereerde.⁵¹ Kelcy Warren is bovendien een prominente donor van president Donald Trump: hij gaf bijna USD 6 miljoen dollar aan de

⁵¹ Wall Street Journal Markets, Energy Transfer LP, zie: <https://www.wsj.com/market-data/quotes/ET/financials/annual/income-statement>.

herverkiezingscampagne van Trump in 2024.⁵² Energy Transfer heeft daarmee een mate van financiële en politieke macht die onvergelijkbaar is met die van GPI.

- (v) Ook nadere toepassing van de indicatoren uit de Richtlijn voor 'abusive court proceedings' (misbruik van procesrecht gericht tegen publieke participatie) wijst er op dat de Rechtszaken kwalificeren als SLAPPs. Zo is er in beide zaken sprake van disproportionele, excessieve en onredelijke eisen (art. 4 lid 3 onder (a) Richtlijn). De gekozen grondslagen zijn kennelijk ongefundeerd, en onverenigbaar met het Eerste Amendement van de Amerikaanse Grondwet en de geëiste schadevergoeding van honderden miljoenen euro's is duidelijk excessief. De Richtlijn noemt expliciet "the excessive dispute value" (de buitensporige waarde) als een belangrijke indicator van een SLAPP, in lijn met de vaste rechtspraak van het EHRM en de gezaghebbende commentaren van Commissaris Dunja Mijatović ("demands for damages are often exaggerated") en Special Rapporteur Annalisa Ciampi ("they generally include exorbitant claims for damages"). Zie ook overweging 43 Richtlijn: "Als gevolg van SLAPP's in derde landen kunnen bij publieke participatie betrokken personen tot buitensporige schadevergoedingen worden veroordeeld".
- (vi) Een verdere aanwijzing dat de Rechtszaken kwalificeren als SLAPPs is dat Energy Transfer ervoor heeft gekozen om ook nadat de op federaal recht gebaseerde klachten in de Federale Rechtszaak als kennelijk ongegrond zijn afgedaan vrijwel onmiddellijk de Staatsrechtszaak aan te spannen tegen GPI. Daarmee is er sprake van verschillende procedures over hetzelfde onderwerp (art. 4 lid 3 onder (b) Richtlijn) en het te kwader trouw gebruiken van procedurele tactieken (art. 4 lid 3 onder (d) Richtlijn). Daarbij is van belang – voor zover Energy Transfer zou betogen dat dit haar goed recht was – dat Energy Transfer inhoudelijk in de kern dezelfde verwijten voorlegde in de Staatsrechtszaak waar de federale rechter korte metten mee had gemaakt toen de zaak verpakt was als RICO-claim.
- (vii) In dit kader is ook noemenswaardig dat Energy Transfer er telkens voor heeft gekozen om de Rechtszaken jegens GPI aan te spannen in North Dakota. GPI heeft een brief mede ondertekend, wat onvoldoende reden is om haar voor twee verschillende rechters in North Dakota te slepen. Dat geldt temeer nu er in North Dakota geen anti-SLAPP wetgeving van toepassing is. Daarmee kan deze handelwijze van Energy Transfer jegens GPI gekwalificeerd worden als een vorm van 'abusive forum shopping' (art. 4 lid 3 onder (d) Richtlijn).
- (viii) Als gevolg van de Rechtszaken is GPI gedwongen hoge kosten te maken voor onder meer juridische bijstand. Het kostenelement speelt ook een rol bij de kwalificatie van zaken als SLAPPs, zie bijvoorbeeld overweging 43 Richtlijn. Daarbij speelt een rol dat Energy Transfer (zonder succes) vele procedurele hordes heeft opgeworpen, onder meer om 'discovery' van documenten aan haar kant te voorkomen en te verhinderen dat Kelcy Warren als getuige gehoord zou worden. Dit leidde voor GPI telkens tot zeer significante extra kosten.
- (ix) De Rechtszaken gaan gepaard met het publiekelijk diskwalificeren van GPI zonder dat daar enige grond voor bestaat (zoals de Special Rapporteur het formuleert:

⁵² The Guardian 18 oktober 2024, 'Trump gets record donations from big oil but far less than \$1bn he wanted', <https://www.theguardian.com/us-news/2024/oct/18/election-trump-oil-gas-fundraising>.

publicatie van “allegations designed to smear, harass and overwhelm the campaigners”), wat ook een indicator is van een ‘abusive court case’ (art. 4 lid 3 onder (c) Richtlijn). In de Aanbeveling van het Comité van Ministers is als mogelijk kenmerk van SLAPP in dit kader genoemd: “the legal action is accompanied by a public relations offensive designed to bully, discredit or intimidate actors participating in public debate or aimed at diverting attention from the substantial issue at stake”.

- (x) Het publiekelijk diskwalificeren van GPI leidt tot schade aan de reputatie van GPI: er bestaat in de EU en Raad van Europa consensus over het feit dat dit een doel c.q. gevolg kan zijn van SLAPPs. Het is in elk geval ook onderdeel van het onrechtmatig handelen van Energy Transfer jegens GPI. Zoals hiervoor in detail uiteengezet heeft Energy Transfer in de SLAPPs die zij tegen GPI heeft aangespannen, en in media-uitingen en online uitingen rondom deze SLAPPs, GPI jarenlang continu beschuldigd van het plegen van ernstige strafbare feiten en allerlei ernstig onrechtmatig handelen. Deze uitingen – die tot op de dag van vandaag voortduren – zijn onjuist, zoals hiervoor toegelicht, en evident schadelijk voor GPI.
- (xi) In de Staatsrechtszaak heeft Energy Transfer in een later stadium belangrijke delen van haar zaak laten vallen, waaronder claims tegen een voormalige medewerker van GP Inc. die ten onrechte gedaagd was, claims met betrekking tot de Mariner East en Bayou Bridge pijpleidingen, en beschuldigingen van onrechtmatige uitingen over het tekortschieten van het overleg met de Standing Rock Sioux stam en het tekortschieten van de milieueffectrapportage voor de DAPL. Ook het ‘het te kwader trouw stopzetten van zaken in een later stadium van de procedure’ is een indicator van een SLAPP (art. 4 lid 3 onder (d) Richtlijn).
- (xii) In de Aanbeveling van het Comité van Ministers is tot slot als aanwijzing voor een als SLAPP te kwalificeren handelwijze genoemd: “the claimant or their representatives engage in legal intimidation, harassment or threats, or have a history of doing so”. In dat kader is noemenswaardig dat Kelcy Warren eerder een rechtszaak heeft aangespannen tegen de toenmalige Democratische gouverneurskandidaat Beto O'Rourke, en deze tot aan de Texas Supreme Court heeft uitgeprocedeerd. O'Rourke had kritiek geuit op het feit dat Energy Transfer tijdens een winterstorm in Texas haar tarieven had verhoogd en zo USD 2,4 miljard extra winst had gemaakt, waarna Kelcy Warren USD 1 miljoen aan de herverkiezingscampagne van gouverneur Greg Abbott schonk. O'Rourke achtte dit “pretty close to a bribe” met het doel om maatregelen tegen Energy Transfer te voorkomen. De Texaanse feitenrechter wees de eisen zonder meer af, onder verwijzing naar de uitingsvrijheid en de Texaanse anti-SLAPP wet – de Texas Supreme Court weigerde de zaak te behandelen.⁵³

155. Zowel de Federale Rechtszaak als de Staatsrechtszaak zijn al met al schoolvoorbeelden van onrechtmatige SLAPPs, zowel afzonderlijk als gezien in onderlinge samenhang. Als de Rechtszaken niet als SLAPP zouden kwalificeren meent GPI dat geen enkele zaak dat redelijkerwijs zal doen. Het aanspannen van de Rechtszaken, voortzetten van de Staatsrechtszaak en de verdere handelwijze van Energy Transfer in de context van de SLAPPs

⁵³ DW Magazine 15 december 2023, ‘Texas Supreme Court Declines to Review Kelcy Warren’s Defamation Suit Against Beto O’Rourke’, zie: <https://www.dmagazine.com/frontburner/2023/12/texas-supreme-court-declines-to-review-kelcy-warrens-defamation-suit-against-beto-orourke/>.

(waaronder het continu doen van onjuiste uitingen over GPI) is daarom zonder meer onrechtmatig jegens GPI.

156. Gezien Energy Transfer de Rechtszaken heeft aangespannen en zich overigens heeft gedragen zoals hiervoor omschreven is het onrechtmatige handelen aan haar toe te rekenen. Zoals GPI hierna in meer detail zal toelichten (par. 7) heeft zij hierdoor significante schade geleden en lijdt zij nog doorlopend schade. Die schade staat in direct causaal verband met de onrechtmatige handelwijze van Energy Transfer: zonder het aanspannen van de Rechtszaken en het overige handelen van Energy Transfer zou GPI geen schade hebben geleden. De normen waar GPI een beroep op doet (waaronder de anti-SLAPP wet- en regelgeving) strekken expliciet tot bescherming tegen de schade die GPI heeft geleden. Aldus is voldaan aan alle vereisten van art. 6:162 BW.
157. Op dezelfde feitelijke gronden als hiervoor genoemd geldt bovendien dat Energy Transfer misbruik maakt van recht jegens GPI ex art. 3:13 BW. De vorderingen van Energy Transfer zijn evident ongegrond, zoals hiervoor toegelicht, waardoor het instellen van de vordering, gelet op de evidente ongegrondheid ervan, in verband met de betrokken belangen van GPI achterwege had behoren te blijven.⁵⁴ Dit blijkt uit alle hiervoor geschetste feiten en omstandigheden: GPI zal om herhaling te voorkomen deze niet nogmaals opsommen.
158. Echter, in het bijzonder wijst GPI op de keuze om ook jegens GPI de Staatsrechtszaak in te stellen en tot op heden te blijven voeren nadat de RICO Act-klachten in de Federale Rechtszaak evident ongegrond werden geoordeeld, en op de publieke uitingen van Energy Transfer en zijn vertegenwoordigers die duidelijk wijzen op uitoefening van procesbevoegdheid met geen ander doel dan GPI te schaden.

7 SCHADE GPI

159. Als gevolg van de onrechtmatige handelwijze van Energy Transfer heeft GPI schade geleden, waarvoor GPI Energy Transfer bij brief van 23 juli 2024 aansprakelijk heeft gesteld. Energy Transfer heeft uitdrukkelijk geweigerd deze schade te beperken zoals GPI heeft verzocht, waardoor de schade nog elke dag toeneemt.
160. Op grond van art. 17 lid 1 Richtlijn komt deze schade, waaronder begrepen de door GPI gemaakte kosten, voor vergoeding in aanmerking. GPI vordert in deze procedure een schadevergoeding nader op te maken bij staat ex art. 612 Rv. Voor verwijzing naar de schadestaatprocedure is het voldoende dat aannemelijk is dat GPI schade heeft geleden.⁵⁵
161. Ter onderbouwing hiervan zal hierna uiteengezet worden welke schadeposten GPI heeft, waarmee GPI heeft voldaan aan haar stelplicht in dit verband.⁵⁶ Daarbij is van belang dat de omvang van deze schadeposten op dit moment nog niet vaststaat, gezien in elk geval de Staatsrechtszaak nog in volle gang is.
162. De schade bestaat uit materiële en immateriële schade. De immateriële schade is in elk geval reputatieschade (art. 6:106 sub b BW). Daarnaast is er hier ook sprake van een bijzondere

⁵⁴ HR 6 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV7828, NJ 2012/233 (*Duka/Achmea*), HR 15 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2366 (*Alternatieve Bouw en Ontwikkelingscombinatie Wateringsveld B.V./Gedaagden*).

⁵⁵ T&C art. 612 Rv.

⁵⁶ T&C art. 612 Rv.

categorie immateriële schade, namelijk schade die voortvloeit uit het opzettelijk frustreren van een rechtspersoon met een ideëel doel. Art. 6:106 sub a BW maakt mogelijk om vergoeding van immateriële schade te vorderen als deze is toebracht met “het oogmerk zodanig nadeel toe te brengen”. Daaronder valt blijkens de toelichting van de wetgever op dit artikel onder meer:⁵⁷

“Ook kan men denken aan het opzettelijk frustreren van een rechtspersoon met een ideëel doel in de verwezenlijking daarvan, een geval dat niet steeds onder de bepaling onder b zal zijn te brengen.”

163. De belangrijkste schadeposten in dit verband zijn op dit moment als volgt te omschrijven:

- a. GPI moet als gevolg van de tegen haar aangespannen SLAPPs al jarenlang zeer significante kosten te maken voor juridische bijstand in de Verenigde Staten, eerst voor de behandeling van de Federale Rechtszaak en daarna voor de behandeling van de Staatsrechtszaak. De kosten voor de verdediging van de Staatsrechtszaak lopen nog elke dag op en zullen een nieuwe piek bereiken vanaf eind februari 2025, wanneer naar verwachting de vijf weken durende ‘jury trial’ van de Staatsrechtszaak van start zal gaan. De totale omvang van deze kosten staat nog niet vast en zal ook in belangrijke mate afhankelijk zijn van het verdere procesverloop. In de schadestaatprocedure kunnen deze kosten naar verwachting in meer detail worden bepaald.
- b. De behandeling van de SLAPPs van Energy Transfer kost talrijke medewerkers van GPI al jarenlang grote hoeveelheden tijd, die zij niet kunnen besteden aan de kerntaak van GPI (het campagnevoeren voor een groene en vreedzame toekomst). Ook hierbij geldt dat de tijdsinvestering van medewerkers van GPI nog elke dag oploopt en dat de totale omvang van deze schadepost sterk zal afhangen van het procesverloop van de Staatsrechtszaak.
- c. Naast het investeren van tijd en (salaris)kosten is GPI ook gedwongen om significante hoeveelheden geld te investeren in andere kosten die samenhangen met de al lang voortslepende SLAPP-zaken. Zo moeten GPI-medewerkers regelmatig afreizen naar de Verenigde Staten voor proceshandelingen, wat significante reis- en verblijfkosten met zich meebrengt, moet er overleg plaatsvinden met externe advocaten en aandacht besteed worden aan campagne-activiteiten die samenhangen met de zaak. Verschillende aspecten van de zaak vergen verder het inschakelen van ter zake deskundige externe experts. Ook het voeren van de onderhavige zaak brengt kosten met zich mee voor GPI.
- d. In algemene zin wordt het werk van GPI gefrustreerd en doorkruist door de Rechtszaken, op allerlei manieren. Zo gaat disproportioneel veel aandacht uit naar het werk van GPI in de Verenigde Staten door de behandeling van (momenteel) de Staatsrechtszaak, waardoor minder ruimte resteert voor het vervullen van de doelstellingen van GPI in andere delen van de wereld. Ook vergen de Rechtszaken en alle ontwikkelingen daaromheen continu overleg tussen GPI, Greenpeace US en Greenpeace Fund, dit zijn immers elk zelfstandige entiteiten met eigen besturen en bevoegdheden. Tegelijkertijd zijn er uiteraard ook sterke onderlinge banden, die onder meer bestaan uit een financiële bijdrage van GP Inc. aan GPI, waardoor bij –

⁵⁷ MvA II, Parl. Gesch. BW Boek 6, p. 380.

bijvoorbeeld – een faillissement van GP Inc., GPI ook schade zal lijden. GPI kan dit punt desgewenst nader toelichten, maar hoopt dat dit voor uw Rechtbank enige inzage biedt in de impact hoe de handelwijze van Energy Transfer (welbewust) het werk van GPI heeft gefrustreerd en blijft frustreren. Hieruit volgt met name de immateriële schade onder art. 6:106 sub a BW.

- e. De SLAPPs die Energy Transfer heeft aangespannen tegen GPI en de ernstige, ongefundeerde beschuldigingen die Energy Transfer over GPI heeft geuit leiden tot voortdurende reputatieschade aan de zijde van GPI.
164. Er is dus sprake van verschillende categorieën schade, waaronder in elk geval vermogensschade, schade door het opzettelijk frustreren van GPI en reputatieschade. Deze komen blijkens de formulering van art. 17 lid 1 Richtlijn (“the damage and the costs incurred in connection with the proceedings before the court or tribunal of the third-country”) allen voor vergoeding in aanmerking. GPI behoudt zich het recht voor aanvullende categorieën schade c.q. schadeposten te claimen, nu het zeer wel mogelijk is dat door de voortdurende dynamiek van de Staatsrechtszaak ook andere categorieën schade en/of schadeposten zullen ontstaan dan hiervoor uiteengezet.
165. Nu gedaagden elk in grote lijnen een gelijke rol spelen in de hiervoor geschetste handelwijze en in dit dossier continu als één front naar buiten treden, ook in de communicatie, geldt dat zij hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de door GPI geleden schade. GPI vordert dan ook een hoofdelijke veroordeling tot het betalen van schadevergoeding. Dit is al gerechtvaardigd nu gedaagden elk eiser zijn (c.q.) waren in de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak.⁵⁸ Zij hebben in deze zaken deels zich elk op verschillende grondslagen beroepen, maar daarbij geldt telkens dat deze evident ongefundeerd zijn en leiden tot een disproportionele eis tot schadevergoeding. De kern van het onrechtmatige handelen (het gezamenlijk aanspannen van SLAPPs en de handelwijze van gedaagden in dat kader) dat GPI gedaagden verwijt is dan ook identiek voor elke gedaagde.
166. Het onrechtmatige en schadelijke handelen van Energy Transfer jegens GPI is temeer kwalijk nu Energy Transfer als gezegd uitdrukkelijk heeft geweigerd haar schadeveroorzakende handelen te staken en heeft aangegeven de Staatsrechtszaak jegens GPI in volle omvang door te zetten. Dit doet uiteraard niet af aan de voortdurende verplichting voor Energy Transfer om schadebeperkend te handelen, wat zij eenvoudig kan doen door ten minste de Staatsrechtszaak in te trekken, zonder voorbehoud aansprakelijkheid te erkennen voor haar onrechtmatig handelen en in overleg te treden over de verdere afwikkeling van de zaak met GPI.
167. Uit de hiervoor omschreven vaststelling van onrechtmatig handelen en schending van verschillende grondrechten, en uit de aanzienlijke schade die GPI hierdoor heeft geleden, volgt dat de schade aan Energy Transfer kan worden toegerekend. De omvang van deze schade en eventuele andere vraagstukken rondom deze schade zullen onderwerp van debat zijn in de schadestaatprocedure.

⁵⁸ Als gezegd was in de Federale Rechtszaak Dakota Access LLC geen eiser, maar Energy Transfer Partners, L.P. (de rechtsvoorganger van Energy Transfer Operating, L.P.) als meerderheidsaandeelhouder van Dakota Access LLC wel. Dit is in de First Amended Complaint in de Federale Rechtszaak nader toegelicht door eisers: zie productie 10, par. 25.

8 TOELICHTING OP DE VORDERINGEN

168. Onder I(a) vordert GPI een verklaring voor recht dat Energy Transfer onrechtmatig heeft gehandeld door het aanspannen van de Rechtszaken tegen GPI en het in dit verband uiten van onjuiste beschuldigingen over GPI. Deze formulering weerspiegelt dat, zoals hiervoor toegelicht, de gehele handelwijze van Energy Transfer, het aanspannen van SLAPPs tegen GPI en alles daaromheen, kwalificeert als een specifieke vorm van onrechtmatig handelen jegens GPI.
169. Daarnaast vordert GPI onder I(b) een verklaring voor recht dat Energy Transfer specifiek door het aanspannen van de Rechtszaken misbruik van recht heeft gemaakt ex art. 3:13 BW en dat deze zaken *primair* kwalificeren als SLAPPs in de zin van de Richtlijn, *althans subsidair* als 'manifestly unfounded and abusive court proceedings' in de zin van de Richtlijn. Voor zover uw Rechtbank dicht bij de tekst van de Richtlijn zou willen blijven in de toe te wijzen verklaring voor recht is in de subsidiaire vordering onder I(b) de term "SLAPPs" vervangen door de exacte definitie hiervan uit de Richtlijn.
170. GPI heeft een zwaarwegend belang bij toewijzing van deze verklaringen voor recht, nu zij hiermee objectief kan aantonen dat een onafhankelijke rechter de handelwijze van Energy Transfer als onrechtmatig en als misbruik van recht, inhoudende SLAPPs, heeft gekwalificeerd. Een dergelijke uitspraak zal zowel in deze zaak als in eventuele toekomstige zaken een krachtig middel tot genoegdoening vormen voor slachtoffers van SLAPPs en houdt een meer betekenisvol oordeel in dan alleen een toewijzing van schadevergoeding.
171. Onder II vordert GPI vergoeding van haar schade en verwijzing naar de schadestaatprocedure. Als gezegd heeft GPI op dit moment nog geen voldoende compleet beeld van haar totale schade: deze loopt elke dag nog op.
172. Onder III vordert GPI publicatie door Energy Transfer van een bericht op haar website met een link naar een pdf-versie van een (op kosten van Energy Transfer op te stellen) beëdigde Engelse vertaling van het in deze zaak te wijzen vonnis, zoals nader gespecificeerd in het petitum. Art. 3:296 en/of art. 6:162 en art. 6:103 BW bieden voldoende grondslag in het Nederlandse recht voor het opleggen van een dergelijke verplichting,⁵⁹ zeker in samenhang gelezen met art. 15 Richtlijn, waarin is bepaald:

"Member States shall ensure that courts or tribunals seised of abusive court proceedings against public participation may impose effective, proportionate and dissuasive penalties or other equally effective appropriate measures, including the payment of compensation for damage or the publication of the court decision, where provided for in national law, on the party who brought those proceedings."

en overweging 42 Richtlijn:

⁵⁹ Zie in dit verband ook de toelichting van de wetgever bij art. 3:3035a lid 4 BW: "(...) aangenomen kan worden dat publicatie van een vonnis ook mogelijk is buiten de gevallen die door deze artikelen bestreken worden. Zo aan de daaraan gestelde vereisten is voldaan kan een veroordeling tot publicatie van een vonnis daarbij gebaseerd worden op artikel 296 van Boek 3 BW, of op artikel 162 jo artikel 103 van Boek 6 BW". *Kamerstukken II 1999-2000, 26 693, nr. 6, p. 2.*

“The main objective of giving courts or tribunals the possibility of imposing penalties or other equally effective appropriate measures is to deter potential claimants from initiating abusive court proceedings against public participation. Other appropriate measures, including the payment of compensation for damage or the publication of the court decision, where provided for in national law, should be as effective as penalties”

173. GPI acht een termijn van twee weken voor het voldoen aan deze vordering redelijk. Om te voorkomen dat Energy Transfer de verplichte publicatie na enige tijd weer van haar website verwijdert vordert GPI dat Energy Transfer de publicatie online dient te houden op de plek op haar website waar het archief van persberichten is te vinden.
174. Als prikkel tot nakoming van de onder III gevorderde publicatie vordert GPI onder IV ex art. 611a Rv betaling van een dwangsom van EUR 10.000 per dag dat Energy Transfer niet of niet volledig zou voldoen aan de onder III uit te spreken veroordeling. De hoogte van deze dwangsom is mede vastgesteld in het licht van de financiële slagkracht van Energy Transfer, een bedrijf met een omzet van bijna 80 miljard dollar per jaar: de prikkel tot nakoming moet wel effectief zijn. In dit licht wijst GPI er ook op dat Energy Transfer zijn advocaatkosten voor het voeren van de Federale Rechtszaak heeft geschat op minimaal tientallen miljoenen dollars: het gaat dus om een zeer financieel draagkrachtige partij waarbij het opleggen van een hoge dwangsom gerechtvaardigd is.
175. Op grond van art. 14 en art. 17 lid 1 Richtlijn komen tot slot de volledige proceskosten van GPI in deze zaak voor vergoeding in aanmerking (vordering onder V). Het Nederlandse burgerlijke procesrecht voorziet al in deze mogelijkheid ex art. 237 lid 1 Rv en art. 3:13 en 3:15 BW, zoals de wetgever in de concept Memorie van Toelichting bij de concept Implementatiewet (productie 33, p. 11 en 24) toelicht en waar GPI zich hierbij (ook) op beroept:

“Op grond van artikel 14 van de richtlijn moet een SLAPP-doelwit de volledige kosten van vertegenwoordiging in rechte vergoed kunnen krijgen, tenzij die kosten buitensporig zijn. Hierin voorziet het Nederlandse (proces)recht. In beginsel wordt in Nederland de partij die in het ongelijk wordt gesteld, in de kosten veroordeeld (artikel 237 lid 1 Rv). Ook kan de rechter de kosten die nodeloos werden aangewend of veroorzaakt, voor rekening laten van de partij die deze kosten aanwendde of veroorzaakte. Dit biedt bij SLAPPs voldoende ruimte om in afwijking van het puntenstelsel - dat in principe geldt voor de kostenberekening - te komen tot een volledige proceskostenveroordeling. In de praktijk pleegt van deze mogelijkheid tot afwijking weinig gebruik te worden gemaakt, maar juist in gevallen van een kennelijk ongegronde vordering of misbruik van procesrecht zal snel sprake zijn van nodeloos aangewende kosten zodat naar verwachting van deze mogelijkheid mede in het licht van de richtlijn (meer) gebruik kan worden gemaakt.”

176. GPI beseft dat het toewijzen van volledige proceskosten ongebruikelijk is in de Nederlandse rechtssfeer en dat art. 14 Richtlijn primair ziet op zaken waarin doelwitten van een SLAPP gedaagde zijn. Tegelijk blijkt uit art. 14 en art. 17 van de Richtlijn, in onderlinge samenhang gelezen en in de context van de bedoeling van de Richtlijn (zoals ook duidelijk blijkt uit overweging 31), dat ook in zaken waar partijen een beroep doen op het bepaalde in art. 17 lid 1 van de Richtlijn aanspraak gemaakt kan worden op vergoeding van volledige proceskosten. In dit verband wijst GPI er op dat ook de kosten die zij voor deze procedure

heeft moeten maken duidelijk kwalificeren als “costs incurred in connection with the proceedings before the court or tribunal of the third-country” (kosten die in verband met de procedure voor het gerecht van het derde land zijn geleden). Anders zou de drempel voor het aanspraak maken op de in art. 17 lid 1 Richtlijn omschreven rechten disproportioneel hoog worden. Voor zover uw Rechtbank hier niet in zou meegaan vordert GPI *subsidiar* vergoeding van haar proceskosten op de gebruikelijke wijze.

177. De totale omvang van de proceskosten (waaronder begrepen advocaatkosten) in deze zaak staat nog niet vast. GPI zal voorafgaand aan de zitting in deze zaak een overzicht inbrengen van de tot op dat moment door haar gemaakte proceskosten, inclusief een schatting van de tot aan het vonnis nog te maken proceskosten.

9 BEKENDE VERWEREN VAN ENERGY TRANSFER

178. Energy Transfer stelt zich op het standpunt dat de rechtszaken die zij tegen GPI heeft aangespannen geen SLAPPs zouden zijn, maar een legitieme uitoefening van haar rechten onder het recht van de staat North Dakota. Verder meent Energy Transfer dat er geen juridische grondslag bestaat voor het vaststellen van haar aansprakelijkheid in het Europese, danwel Nederlandse recht.
179. Deze standpunten zijn in het voorgaande besproken en weerlegd.

10 BEWIJSAANBOD

180. Eiseres biedt, voor zover op grond van artikel 150 Rv de bewijslast op haar zou rusten, bewijs aan voor al haar stellingen, met alle middelen rechtens. Verschillende bij de Rechtszaken betrokken medewerkers van GPI kunnen in dit verband in meer detail verklaren over het procesverloop en de inhoud van de Rechtszaken, en GPI biedt nader bewijs aan middels overlegging van relevante processtukken in de Rechtszaken (voor zover toelaatbaar onder de toepasselijke regels van het Amerikaanse recht).
181. GPI meent dat het overduidelijk is dat de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak, zowel afzonderlijk als in samenhang beoordeeld, als SLAPPs kwalificeren in de zin van de Richtlijn. Daarom heeft GPI in deze dagvaarding de hoofdkenmerken van deze zaken toegelicht, wat naar haar mening volstaat voor een gedegen beoordeling van de voorliggende zaak. Mocht het echter nodig zijn kan GPI bij afzonderlijke akte of via het horen als getuige van één van haar medewerkers die bij de zaak betrokken is nadere bewijs verschaffen over de Federale Rechtszaak en/of de Staatsrechtszaak.

11 EIS

Eiseres verzoekt de rechtbank Amsterdam om bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

- I. voor recht te verklaren dat:
- a. De handelwijze van Energy Transfer jegens GPI, waaronder het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak en het doen van onjuiste uitingen over GPI, onrechtmatig is jegens GPI; en

- b. Energy Transfer door het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak misbruik van recht ex art. 3:13 BW hebben gemaakt, en dat deze rechtszaken kwalificeren als SLAPPs in de zin van de Richtlijn, *althans* als 'manifestly unfounded and abusive court proceedings' in de zin van de Richtlijn;
- II. gedaagden hoofdelijk te veroordelen tot vergoeding van de schade die GPI heeft geleden als gevolg van hun onrechtmatig handelen jegens GPI, op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, één en ander te vermeerderen met de wettelijke rente, en partijen hiervoor te verwijzen naar de schadestaatprocedure;
- III. gedaagden te gebieden om binnen twee weken na betekening van het in deze zaak te wijzen vonnis:
 - a. op eigen kosten een beëdigde vertaling van het in deze zaak te wijzen vonnis in het Engels te laten opstellen en publiceren in pdf-formaat zoals hieronder gespecificeerd;
 - b. de volgende tekst te publiceren en ten minste gepubliceerd te houden als persbericht op de website van Energy Transfer <energytransfer.com>, en deze tekst publiceren en gepubliceerd te houden op de pagina 'Newsroom' van Energy Transfer <https://www.energytransfer.com/newsroom/>, met daarbij telkens een hyperlink naar de beëdigde Engelse vertaling van het in deze zaak te wijzen vonnis als bedoeld onder III (a) van deze vorderingen:

"The Court of Amsterdam, the Netherlands has found, by judgment of [date judgment], that Energy Transfer, LP, Energy Transfer Operating LP and Dakota Access, LLC ("Energy Transfer") have acted unlawfully against Greenpeace International by filing two lawsuits against Greenpeace International before the Federal and State Court of North Dakota and publicly accusing Greenpeace International, without any factual basis, of serious criminal and unlawful activities in the context of protests against the Dakota Access Pipeline.

Furthermore, the Court of Amsterdam found that the lawsuits Energy Transfer filed against Greenpeace International qualify as so-called 'Strategic Lawsuits Against Public Proceedings' or 'SLAPPs' and has ordered Energy Transfer to publish and keep published a sworn translation of its judgment on the website <energytransfer.com>. You can access this document by clicking here."

waarbij dit laatste woord 'here' in de hierboven opgenomen tekst een hyperlink bevat naar een pdf-versie van de beëdigde Engelse vertaling van het vonnis in deze zaak;

- IV. gedaagden hoofdelijk te veroordelen tot betaling van een dwangsom van EUR 10.000,- per dag dat zij niet, of niet volledig, voldoen aan de onder III uit te spreken veroordeling;
- V. gedaagden hoofdelijk te veroordelen in de volledige kosten van dit geding, inclusief nakosten, met de bepaling dat indien deze kosten niet zijn betaald binnen veertien dagen na de datum waarop het vonnis is gewezen, wettelijke rente daarover verschuldigd zal zijn, *althans subsidiair* gedaagden hoofdelijk te veroordelen in de kosten van dit geding, met de bepaling dat indien deze kosten niet zijn betaald binnen veertien dagen na de datum waarop het vonnis is gewezen, wettelijke rente daarover verschuldigd zal zijn.

Kosten exploit: € 144,47

De verhoging ex art. 10 Btag is opgevoerd, omdat eiser de btw niet kan verrekenen.

Deze zaak wordt namens Stichting Greenpeace Council behandeld door mr. E.W. Jurjens van Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers, ejurjens@prakkendoliveira.nl, 020 344 6200.